The First Telugu Bi-weekly in Andhra Desa The only Telugu Newspaper for H. E. H The Nizam's Dominions

గోలకొండ పత్రిక

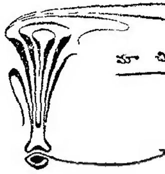
తూప్రుబజారు, హైదరాబాదు, (దక్కన్.)

ప్రతి సోమ, గురువారములు ప్రకటింపబడును

సం॥చందారూ ౬-౦-౦ అర్థ ,, ,, ౩-౦-౦ విడిప్రతిక ౦-౧-౦	**GOLKONDA PATRIKA** HYDERABAD, Dn.) MONDAY 21-1-1935	ప్రాతపత్రికకు వెల ప్రత్యేకము

103580

సంపుటము ౯ } శా.శ.౧౮౫౬ శ్రీభావనామసం॥ పుష్య బ॥ ౨ సోమవారము ౧౭-౪-౪౪౫. { సంచిక ౬౯

మా చిన్న కథ

పిల్లలు — సొమ్ములు

—(మాణిక్యారావు — యెల్లూర్రి)

అది ప్రభాతసమయము. రత్నాకరుడింటి వెలుపల్నొ ని ప్రకృతిదృశ్యములకు లాభముండెను వచ్చిపోవువారందఱు ను రత్నాకరుని నమస్కరించి గౌరవించుచుండిరి.......... గ్రామాధికారియని. అంతేగాదు, ఇతడు సాధుస్వభావుడు, ధనికుడు, ఇంకయేమి? అష్టైశ్వర్యములు తనయందు పుష్కలముగా యుండెను. కాని ఒక లోటుండెను; అది ,,సంతానము,, లేకపోవుట గాదా.

సంతానములేని వైభవము, అడవిలోని వెన్నెల వంటిది. అప్పులేనివారి వంటిది. సంతానమే ఇహము; పరసాధనమున్ను అయితే కాదు. పిల్లలే ఇంటికి వెలుగు. కావుననే గదా, మహాకవులు ,,ఇంటికి దీపము!'' అని ముద్దుపేర్లెట్టి ముద్దిడుకొందురు. మహదానందమును, సంతోషించుచువారును, దుఃఖములకు తగ్గించువారును, పిల్లలే కదా?

రత్నాకరుని భార్య ప్రియంవద తనయుల్ని పొందవలెనని, నోములు, వ్రతములు, దానములు, జపతపములు, క్రతువులు చేసెను. వెన్నో తీర్థయాత్రలు చేసిరి. ఎన్నియో ఔషధములు సేవించిరి. పలు పుణ్యక్షేత్రములు తిరిగిరి.........కాని వ్యర్థము.....సంతానచిహ్నము అగుపడలేదు. వినను, అటువలనులేదు. వీరిపాపమో, అప్పుడప్పుడు కడుపారభోజనము లేకుండిరి. సత్కార్యములు చేయుచు, భక్తియుతులైయుండిరి.

లోకమున ఏవస్తువుగూడ, తన ప్రథమస్థితిలో లేదు. ప్రతిదినము దానిలో మార్పు గలుగుచుండును. వృక్షములు, జంతువులు, నదులు, గాలి, మేఘములు, ఇంతేల ఏవస్తువైనా ఒకే స్థితిలో స్థిరముగ లేదు. ఒక్క వస్తువులేగాదు సుఖదుఃఖములు, శీతోష్ణములు, లాభనష్టములు, జరామరణములు, గూడ స్థిరము గానుండవు. అనియున్నయము, ఛాయవంటివి......మన చిరపరిచితుడగు, రత్నాకరుని, దుఃఖాబ్ధిలో మునిగి యుండెనుగదా! ఇప్పుడది, సంతోషాబ్ధిగా మారినున్నది.

* * * * *

రత్నాకరుని ముఖమిప్పుడు తళతళలాడుచున్నది ప్రాతఃకాలమున నిత్యకృత్యములు దీర్చుకొని, బావిడీలకువచ్చి భూమ్యాదాయ శాఖాధికారులనుగప్పించి, తనభవనము నలంకరింపుమనియు, గ్రామస్థులను భోజనమునకు పిలువుమనియు ఆజ్ఞాపించెను. గ్రామమంతయు మంగళవాద్యములతో ప్రతిధ్వనించుచుండెను. వీధియంతయు స్త్రీలకులకీర్తనలచే మారుమ్రోగుచుండెను. ఇదంతయు, ఎందులకో తెలియునా? రత్నాకరునికి, కుమారుడుకలిగెనని లేక లేక కలిగిన పుత్రుడుగాన, నేమిచేసినా తక్కువే! ఒక తట్టువలెవిట్లు, తనసామర్థ్యమును జూపి కానుకలు పొందుచున్న, రెండవవైపు పండితులు తమ విద్యనుజూపి దక్షిణలనడుగుచుండిరి. బీదలకన్నదానము, వస్త్రదానము చేయబడుచుండెను. ఒకడి పనులేగాక, పురజనులందరును సంతోషమ్ముఖులైయుండిరి.........

* * * * *

సృష్టిలోని వస్తువులగుణము లోకమేయుంచుట వాడుక. ఒకేమామిడిచెట్టుపండ్లు నేలపై రాలిపోగొన్నను, ఎక్కడి భక్షించినను ఒకేవిధముగా నుండును. కాని, కాలము ఒకసారి త్వరగా ఇంకొకసారి ఆలస్యముగా గడచుచుండును. సుఖదివసములు త్వరగా తెల్లిపోవును, కానికష్టదివసములు దిన మెుక్క యేడుగాకనబడును. రత్నాకరునికి ఏగ, దివసములన్న ఏగ ఘడియలైతవెళ్లిపోయెను శిశువుకు పేరిడుటకు, కుతూహలులైయుండెను. ఎన్నియో పేర్లు జ్ఞప్తికి వచ్చుచుండెను కొన్ని ఇష్టముగానుండెను. కొన్ని రుచికరముండెను. ఇదియాదియని తుదకు ,రవీంద్రుడు,,అని పేరుపెట్టెను...పిల్లవాని వల గారాబముతో పెంచుచుండెను. ముద్దుచేయుటకు ప్రత్యేకింపబడిరి. ప్రతిసంవత్సరము జన్మదినోత్సవ మహోత్సవ వేడుకతో చేయుచుండెను. పిల్లవాడు, దినదినాభివృద్ధిజెందుచు వచ్చిరానిమాటలతో తల్లిదండ్రుల సంతోషింపజేయుచు, చూచువారల నానందింపజేయుచు, ఏడువత్సరములు గడిపెను.

* * * * *

మానవుని, మృగములతో పోల్చిచూచిన, ఎంతో భేదము గనబడును. చిరుతతో పర్వెత్తగలడా? చేపతో ఈదగలడా? పిట్టకున్నట్లు రెక్కలున్నవా? ఏనుగు బలము, పులిసింగము, నరకుపాదేల, సామాన్యపు ఎనుగుగొడ్డంత బలమైన లేదుగదా మరి అన్నింటిని లోబరచినది బాగుచున్నాము ఇకమనుష్యుని సర్వోత్కృష్టునిచేసినదేది?

,,విద్యావిహీనః పశుభిస్సమానః'' యనుఆర్యోక్తి దీని దెల్పుచున్నది. గాన రత్నాకరుడు, రవీంద్రునికి ,,అక్షరస్వీకారము''చేయుటకు ఎంతోవేడుకతో సన్నాహములు చేయుచుండెను. బంధువులకు, మిత్రులకు పంపెను. కుతూహలాన్ని మనకందఱు వచ్చిరి.

* * * * *

హిందువుల యాచారములలో, పిల్లలను సొమ్ములతో నలంకరించుట, అగ్రస్థానమునపొందినది, పదునుకలో మన ము హిందువుల చేరొక్కసదలచిన, కర్ణనాసికా రంధ్రములవలన, ఆలిఖులిభము. చేతులకు, కాళ్లకు, చెవులకు, మెడలో నగలు వేసి వారికొంత్తునకట్టుపడుదురు; చిన్నతనమున, బాలబాలికలకు,నగలువేసి అలంకరించిన సామాన్యముగానుండెదియో, ముగబిడ్డయో గుర్తింపజాలము. ఈయాచారమునుండి లాభమేమోగాని, నష్టమెన్నియోరీతుల వచ్చుచున్నది—శాస్త్రోక్తమైన నగలు విలాసములలో చేరినవిగాని. తీవి తాత్పర్య పరిశరములలో నిదిగాక —ప్రతిక్రియ కు ఇరికముగా, ప్రథమము తనఅవసరవస్తువులకై తనఆదాయమును వ్యయపరచి ,మిగతదానియమునుండి భవిష్యత్తులో ఆకస్మికసందర్భములకో, వృద్ధజీవితమునకో ధ్యానకరముగాగడుపుటకో కొంతప్రత్యేకించి, ఆపైమిగిలినదిని విలాసములకై వినియోగించవలసినవారు. కానినిమాటకు కావలసిన పదార్థములు లేకున్నను, శీతోష్ణములచే దేహమును భద్రపరచునంతటివస్త్రములేకున్నను, సొమ్ములకై కంసాలులకర్పించుట, అన్ని అవసరములనుమాని, బంగారముకొని, సంగీతవిద్యలతోఅలంకరించుట, మనలో విగొప్పనిరాచారము. మెడపైవేసికొని వృథాగాయుంచుటకన్న, భీమాకంపెనీలలోనో, బ్యాంకులలోనో వేసి వడ్డీతీసికొనుట ఏమితప్పు? అదే పయిక ముతో ఏదో వొకపరిశ్రమనో వ్యాపారమునో సాగించిన, ఏమి దోషము?

ఈఆచారమువల్ల సౌందర్యమేగాదు, ఎన్నియోపనులయందును, ప్రాణములుగూడపోవుట తటస్థించును. త్రోవనడచునపుడు ఒకరాగిపైన క్రిందపడిన మాయపార్థసారధులమును, పిల్లలపైనున్న సొమ్ముపోయిన చెంతకష్టముగా నుండునో, విచారింపుడు, ఎన్నియోసంసారములు కూలిపోవును.........సొమ్ములుండెవిందు అమూల్యమగు ప్రాణముపోయిన, సెంతమనఃఖముగలుగును! పోయిన వచ్చునది గాదుగదా!......పిల్లలకు, సొమ్ములుపెట్టి, మాచి, మురిసిన, మురిపెమంతయు దిగునుగదా? కాని ఆచారపాశములను యెవరుదాటగలరు జనమంతయు పరిశోధనముపక్రమము ఆచారము లెంపెనపక్క

* * * * *

ఆచారానుసారము, రవీంద్రునికి విలువగలసొమ్ములను చేతులకు, కాళ్లకు, మెడకు, చెవులకుపెట్టిరి. రత్నాకరుడు, అత్యుత్సాహముతో వాడించుచు, పాడించుచు, తోడిబంధువుల బాలురతో నానందించుచుండెను. ఇట్లు రవీంద్రుడు తన తోడిబాలురతో పలువిధములగు ఆటలాడుచు, మైమరచియుండెను పిత్రుడరయు తనస్నేహబాంధవులతో నానందించుచుండెను రత్నాకరుడును. ప్రియంవదయును రవీంద్రునివలచిపోయిరి. ఎవరియానందములో వారుండిరి. ఇంతలోనొకవ్యక్తి, ఈవిషయమును, తల్లిదండ్రులు పోవ్వరికిప్పుటను. కనిపెట్టి, రవీంద్రుని కడకువచ్చి, ,,బాబూ! నాన్న నీకొరకే పిలుచుచున్నాడు, తినుటకు మంచిమంచి వస్తువులు తెచ్చినాడు.'' అనిచెప్పగా అజ్ఞానస్థితమున కుమారవీంద్రుడు వానిని వెంబడించెను. నీనాథకోరి వెంబడి వేనవెళ్లినట్లు తోటిబాలురందరు, రవీంద్రుని వెంబడించిరి. అప్పు డావ్యక్తి వారికి కొంతమిఠాయి కొనిపెట్టి, ,,ఇప్పుడే నీరలరాగలను మీకొంత ఇచ్చేసి దారములు తెత్తునని చెప్పి, రవీంద్రుని చంకనిడుకొని పరువిడెను. కొన్ని నిమిషములలో యూరుదాటెను. వాడుపోవునకొక అడవి తోవ, నిర్జనప్రదేశము రవీంద్రుడు ప్రక్కలన్నిట్యమువలె చూడ, పరవశుడైపోయెను. ఎటు గొంపోవబడుచున్నాడో, ఎవరు, వెంబడించిరో తెలియదు.

* * * * *

ఇటు అత్యుత్సవకారణ, సుముహూర్తము కొన్ని నిమిషములుమాత్రమే యుండెను. పురవాసులు, బంధువులు వారివారి ఉచితాసనములపై నాయ్యండిరి. రత్నాకరుడు ప్రియంవద రవీంద్రుని యుద్దికి దావుంకొనుచున్నారు ... ఇప్పుడు నిశ్చింతిగానుండిం. ఎప్పుడో ... పాకదలేదనియు, సేవలు ... నివేదములు పిల్లలుగాయనియు, యమునిపోను ... సమయు ... వచ్చినాలేదనియేమి, సుముహూర్తము దాటినది. అందరి ముఖములు తెల్లబోయినవి. దేశమంతటి వారిలో ... వికసితాత్మలు ...

ఆవ్యక్తి, కొలువదాటి అడవిప్రవేశించి, ఒక దిట్టమైన వృక్షముక్రిందికి తెచ్చి పిల్లవానిపైనున్న యాభరణములన్నీ లాగుకొనెను ఇదివాని దవిద్ర దేశమున, నోటిలో గుడ్డముక్కలు కుక్కెను పాపమామిల్లవాడేమిచేయగలడు అమ్మా! అమ్మా! అమ్మా! యనువేడ్చెను. క్రిందపడికొట్టుకొనెను..........బాధమిచి విన, ఆవ్యక్తియంతటితో నిగించలేదు పట్టుహానుపుపై పసిపండుశరీరమును ముంచ్చుపయుచునే వేసెను. ముద్దులుంగిరములనుధరించ్రువేళ్లను క్రూరత్వతోగట్టిగాకట్టెను. కోమలగాత్రమును గట్టిగాపట్టుకొని అత్యక్రూరమ్మగానుగుపల్కులను పిచుగోంగుపిసికెను అచటనొక గుంటత్రవ్వి దానిలో రవీంద్రునిశరీరమును పూడ్చిపెట్టివెళ్లిపోయెను.

* * * * *

లేక లేక కలిగినకుమారుని ఈపాడుసొమ్ములు పూడ్చిపెట్టెగదా! యని అందఱు చింతించిరి తల్లిదండ్రులు అత్మహత్యకైనతూగియుండిరి. కాని బంధువులఆటంకము అంతవరకు రానియలేదు.

———

జాబులు

ఖమ్మము సనాతనుల నిర్దయ

(ఒక హరిజనుడు)

గతమాసమున ఖమ్మములో జరిగిన ఆంధ్రమహాసభయందు, నిజామురాష్ట్రములోని హరిజనులవిషయమున ఏమైన దయావచనములు వెలువడునేమోయని గంపెడు ఆశతో ఎదురుచూచుచుంటిమి, జోగిపేటయందును, దేవరకొండయందును మహాసభలలో వేలకొలది జనులు గుమిగూడినప్పుడు, హీనావస్థయందున్న మాజాతివిషయములో ప్రోత్సాహవచనములు వినియుండినవారికి అట్టి ఆశలుగలుగుటలో ఆశ్చర్యములేదు. హైదరాబాదు రాజ్యములో సనాతనధర్మమునకు పట్టుకొమ్మయై నట్టి దేశభక్త వామననాయకు గారు మా యభివృద్ధికై ఎంతో ఆదరము జూపియుండిరి ఎన్నియో సంస్థలు మా బాగుకొరకు స్థాపితములైనవాటికి వారు స్వంతధనము నొసగియు, ఇతరులచే నిప్పించియు, కీర్తిసంపాదించిరి. అట్టివారు ఏకారణము వలననో ఖమ్మముకు దయచేయకపోయిరి! మావారి దురదృష్టమే యనవలెను! ఖమ్మములోని సనాతనులు మావిషయము నైనతీర్మానము సభలో రాకూడదని పట్టుపట్టిరి! తుదకు తీర్మానము చర్చకురానేలేదు.

ఇంతకు ఆతీర్మానములోని నిమ్నజాతులనుగురించిన తీర్మానములో నేమియుండెనో చూతము.

రాష్ట్రములోని నిమ్నజాతుల విద్యాభివృద్ధికై మహోపకు సహకరించిన ప్రభుత్వమువారు గొప్పవ్యయములతో అవలంభించువిధానమునకు సమావేశము కృతజ్ఞతాభివందనము అర్పించుచు అట్టిజాతులవారివిద్య, పరిశుభ్రత, సౌజన్యాదులను పెంపొందించి, వారికష్టములను తొలగించుటలో సర్వవిధముల తోడ్పడవలయునని దేశీయులను సమావేశము ప్రార్థించుచున్నారు.

చర్చించబడినచో హిందూధర్మమునకు వినాశము కలుగును కనుక దీనిని చర్చించరాదని ఖమ్మములోని సనాతనులు పట్టుపట్టిన తీర్మానమిదియే. అయినను ఆతీర్మానమందు [illegible] తీర్మానములో నేమికలదో బుద్ధిమంతుల గువారు యోచించవలసినది.

ఆతీర్మానమున రెండుభాగములు కలవు. మొదటిది నిమ్నజాతుల విద్యాభివృద్ధికై ప్రభుత్వమువారు చేయుచున్న ఏర్పాటులకు గాను [illegible] కృతజ్ఞత తెల్పుట. రెండవది నిమ్నజాతులవారి విద్య, పరిశుభ్రత, సౌజన్యములను పెంపొందించుటలోను, వారికష్టముల తొలగించుటలోను తోడ్పడుటకు దేశీయుల ప్రార్థించుట.

ఖమ్మము సనాతనులు [illegible] కలదు. [illegible] ప్రభుత్వమువారు నిమ్నజాతుల విద్యాభివృద్ధికై [illegible] దానము [illegible] ప్రభుత్వమువారు [illegible] హిందూ [illegible] ప్రభుత్వమువారు నిమ్నజాతుల విద్యాభివృద్ధికై ప్రత్యేక [illegible] ప్రత్యేకవి భాగము [illegible] కొని [illegible] ప్రభుత్వము [illegible] ప్రభుత్వమువారు [illegible] ప్రభుత్వమువారి [illegible] అనుటకు [illegible] సనాతనులు [illegible] ధర్మము [illegible] ఉన్నది!

ఇక రెండవ విషయము ప్రజలను వేడుకొనుటనుగురించినది. ఏమనగా ..నిమ్నజాతులవిద్య, పరిశుద్ధత, సౌజన్యము పెంపొందించుటలో దోడ్పడుడు, వారికష్టముల తొలగించుటకు సహాయపడుడు [illegible] సనాతనులు [illegible] ఇంతటి [illegible] న్యాయమున కొడిగట్టుచున్నారు!

ఈసనాతనమహాశయులు అటువంటి ధాంతిముల నెవరనుండి నేర్చిరి. హిందూధర్మము [illegible] సనాతన [illegible] ఇట్లనుచున్నారో! మాలవ్యా, శ్రీ కృష్ణమాచార్యులు, [illegible] బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిగార్లు ఎందరో [illegible] పండితమహామహేశ్వరశాస్త్రిగారు గాని [illegible] సనాతనులుగాని ఆక్షేపించుచున్నారా? సనాతనమతము నకు హిందువులలోని యొకతరగతివారు [illegible], పరిశుద్ధత లేక, సౌజన్యములేక యుండవలయునని వాదించువారా! అక్కటా!

..పిచ్చికమీద బ్రహ్మాస్త్ర''మన్నట్లు సనాతనుల హరిజనుల విద్యాభివృద్ధికొరకు [illegible] విచారించవలసిన [illegible] వీరిలో [illegible] వకీళ్లు [illegible] హరిజనులసేవ [illegible] బిడ్డలతో [illegible] మాహాత్మ్యం [illegible] పుస్తకములమాటలవారితోనే తెప్పించుకొనెదరు. అట్టివారు. అంటరానితనము కూడదనుటయే బుద్ధివిరుద్ధము గానుండ, నిమ్నజాతులకుచదువు, పరిశుభ్రత, సౌజన్యము కూడ వలదనుట ఎంతఘోర మోహాంధకారమున మునిగినది. హిందూసంఘమును హిందూధర్మమును ఈవిధము గాంక్షించుటకు [illegible] మేల్కొనుదురు గాక. ఈశ్వరుడు దయామయుడు, దీనరక్షకుడు హీనజాతులవారి విషయము న వీరులు [illegible] గాంధీ యుగమున, నిమ్నజాతులను చదువుకొనియు ఆ వారికి సద్బుద్ధి న్యాయభావము ప్రసాదించుగాక!

పాములపడగలపై భగవంతుని పాదచిహ్నములు

సంశయనివృత్తి

గోలకొండపత్రిక [illegible] సంపుటము (౯౪) సంచికలో కాళీయునికి శ్రీకృష్ణుడు వరమిచ్చినమాట సత్యమా? అట్లయితే కాళీయు (పురుష) జాతి ఫణములపై చిహ్నములు లేకుండుట; నాగాంగనఫణములపైన పాదయుగ్మము [illegible] కాళీయకథకు విరుద్ధమనియు, [illegible] వ్యాసకర్త గారు ప్రశ్నించిరి.

శ్లో॥ ద్వీపం రమణకం హిత్వా
హ్రదమేతముపాశ్రితః
యద్భయాత్ససుపర్ణస్త్వాం
నాద్యాన్మత్పదలాంఛితం''

(శ్రీ భాగవతే దశమస్కంధే షోడశోఽధ్యాయః (౧౭) పుట (౭౫) శ్లో॥ [illegible] చూడుడు)

౧. సర్పములపై [illegible] ఉండవని [illegible] భాషాంతరమునకు [illegible] చిహ్నములు [illegible] నాగుపాములకు [illegible] సంగతి [illegible]. కాని అది సత్యము కాదు. [illegible] సర్పములసంయోగము [illegible] పరీక్షింప దలచినవారు [illegible] ఏకాలమందు [illegible] గంటలకొలది [illegible] స్త్రీ పురుష చిహ్నములు [illegible] పిల్లలు [illegible] గనుపించవలెను. [illegible] ఆకారములో [illegible].

౨. మనదేశమందలి పాములన్నిటిలో [illegible] కాళీయవి [illegible] ముఖ్యమైనవి. కావున వాటికి [illegible] కొట్టి [illegible] పాములు [illegible] సర్పములు [illegible] పడగలపై [illegible] పాదచిహ్నములున్నవనియు, వాటిపై దేవతలకు [illegible] ప్రేమగలదనియు. గాథలకల్పించి యా సర్పముల పూజించుచున్నారు. శ్రీవిష్ణువు శేషశాయి. రుద్రుడు శేషభూషణుడేగాక గంగకం [illegible] సోమసూర్యుల [illegible] భాగవతశ్లోక సర్పయాగము [illegible] భారతశ్లోకి సర్పయాగము చేసెను. పాము [illegible] మహామహిమగలవాడు. [illegible] సర్పదష్టుడై [illegible] భుజంగ [illegible] విషము [illegible] కాళీయుడు [illegible] విషహీనుడు [illegible] కృష్ణుడు [illegible] పాదచిహ్నములు ఫణములపై [illegible] విశ్వసించిన [illegible] వివిధవర్ణములతో [illegible] గాథలు [illegible] పాములకు [illegible] కథలను [illegible] చెప్పి [illegible]

ర్పములకొప్పు తెల్పి తాము [illegible] సర్పములు [illegible] జాతి [illegible] వపహరించి [illegible] ప్రేమ [illegible] దర్శన [illegible] ద్విజహస్త్యులయ్యెను. రెండువా [illegible] పాములకేగాక [illegible] ములకు కూడా యుండును. వానికి లేకగ [illegible] పురుషాంగములు కూడా రెండు యుండును. [illegible] ముఖకథ [illegible] యుండవలెను. కాని [illegible] స్మరించుటలేదు. [illegible] ముఖకథ [illegible] తెల్పి [illegible] కాళీయకథసందర్భమున ప్రశ్నించినారు [illegible] కృతజ్ఞుడ.

ఇట్లు
గంగుల రామిరెడ్డి.

ప్రాచీన శాసనములు

ఈ క్రింది పట్టి తాలూకా గౌరవాధికారిగారు పంపించినది:—

నాగరకర్నూలు తాలూకాలో

పులిజాల్ గ్రామం సమీపమున తూర్పుదిశ [illegible] భూమిలో పడి పోయియున్న శిలాశాసనము

౨. ఇంద్రకల్లు గ్రామంలో పురాతన దేవాలయపు స్తంభాలు రెండిటిపైన.

౩ ఘట్టుతుమ్మెన గ్రామసమీపమున గుట్టపైనున్న పురాతన దేవాలయపు స్తంభాలు రెంటిపైన.

౪. ఖిల్లా పానగల్లులో ఖిల్లాపయిన యుండు [illegible] వీటిపై [illegible] మానవల్లి [illegible] వకా రట.

౫. సోమశిల గ్రామము కొల్లాపురం సంస్థానమునకు సమీపము] పురాతన దేవాలయములో ఒకటి [illegible] యాలాకా దేవాలయములో [౩] మొత్తము [౪]

తాలూకా అమ్రాబాదులో

అమ్రాబాద గ్రామంలో దేవాలయమువద్ద (౧) మరి వారుప్రక్కన బావివద్ద [౧] రెండవప్రక్కన పూడియున్నది. మొత్తం (౩)

౨. ఉమామహేశ్వరములో పురాతన దేవాలయమునకు శిథిలమైన శాసనము.

౩. అక్కవరము గ్రామమునకు తూర్పుదిశన భూమి పయిన పడియున్న (౨) శాసనములు.

ఈ ప్రాంతములో [illegible] ఒకరు.

కృతజ్ఞత
బాలికల ఉన్నత పాఠశాల

మాతృభారతి

ప్రపంచ పరిస్థితుల [illegible] సమస్యలలో ప్రధానమైనది స్త్రీవిద్యయం [illegible] లేదు. [illegible] విద్యావిధానమునను [illegible] దేశీయులు [illegible] విద్యావిషయమున [illegible] చేయుచున్నారు. స్త్రీ [illegible] స్త్రీ విద్యాభివృద్ధి [illegible] దేశమాత [illegible] చుచున్నారు. కాని యట్టి విద్యా విధానము స్త్రీలకు [illegible] యుంతవరకు దృష్టికరముగ [illegible] సత్యమానవము [illegible] భారతమహిళా విశ్వవిద్యా [illegible] పండితునిచే [illegible] సంవత్సరములనుండి దేశీయుల సర్వవిధ [illegible] సర్వజనవిదితము. అవిశ్వ విద్యాలయాదర్శము భారతి స్త్రీలకు మాతృభాషలలో జనవు చెప్పి వారిని ..నిజమైన గృహిణులనుగ [illegible] దేశాభ్యుదయమునకు దోహదపడుట! [illegible] భారతీయులను [illegible] విశ్వవిద్యాలయము [illegible] విశ్వవిద్యాలయము [illegible] విద్య [illegible] సంస్కరణము ప్రవేశ [illegible] దేశభాషల లో విద్యావ్యాప్తియు సర్వథా [illegible] భాషాభివృద్ధికై [illegible] స్త్రీవిద్యాభి [illegible] సహాయపడితిరి!

ఆపవిత్రమైన యాదర్శ [illegible] కొట్టుము నై వా [illegible] విశ్వవిద్యాలయము [illegible] సంవత్సరములనుండి [illegible] సంబంధపడి, మన హైదరాబాదు [illegible] భాష [illegible] మహత్తరమునకు
[illegible] గడచిన [illegible]

స్త్రీవిద్యావ్యాప్తికై యున్నవిధముల ప్రయత్నించుచున్న విద్యాసంస్థలలో మా బాలికోన్నత పాఠశాల ప్రథమగణ్యమని చెప్పినచో నత్యుక్తి భావింపకుందురుగాక, అది రాష్ట్రీయయాచార్య ప్రోత్సాహముల పైనాధారపడి యెటులో పూటలుగడుపుకొనుచు గనవిధి నిస్సారముగా నిరంతరము నడచుచున్నది. అందలి బాలికలు కొంత యుత్సాహముతో ఏ భాషాభివృద్ధిని చేసికొనగలుగుచున్నారో వారిగీతాజయంతి యుపన్యాసములు బహుగ్రంథములు చదివినమా గోలకొండపత్రికా పాఠకులెరుగుదురు. రాష్ట్రీయ బాలబాలికల యభివృద్ధి నెల్లవిధముల స్పష్టముగ దెలియుటకై వారి యుత్తమ దీర్ఘదర్శనము బాల్యమునుండి యుద్దేశముతో బాలికలున్నత పాఠశాలలో బాలికాసంఘము మాతృభారతి యనుపత్రికలిఖితమాసపత్రికను నెలకొల్పి సాగించుచున్నది. అలిఖిత (వ్రాత)యము నకు స్త్రీహిత వ్యాసములు నంతేయింకననేక విషయముల ను వ్రాసియిచ్చి బాలికాభివృద్ధి గావించుచున్నది. యిప్పటికి మూసంచికలు వెలువడినవి. ఒక్కొక ప్రతులు వ్రాయబడుచు వచ్చుచుండుటచేత రాష్ట్రీయులకు బత్రిక ద్వారా పాఠశాలాభివృద్ధిని దెలుపుకొనుచేయు వలనుపడనది కాదు.

అందుచే బాలికా సంఘము వారియొక్కయు పాఠశాలా పాలక వర్గము వారి యొక్కయు, సత్ప్రయత్నముల నాదరించి, ఆద్యంధ్ర ప్రోయులగు గోలకొండ పత్రికాధిపతులు తమ పత్రికలో "మాతృభారతి" లోనియొకటి రెండు వ్యాసముల ను వారమునకొక సారి ప్రచురించి, పాఠశాలబాలిక ల ప్రయత్న ఫలితములను దేశీయులకు దెలుప దయతో నంగీకరించియున్నారు. ఇదివరలో మాతృభారతి సంచికలను గూర్చి తమయభిప్రాయములను ప్రకటించుచు నిప్పుడు దాని లోని వ్యాసములనే ప్రచురించబూనుకొనుచు పాఠశాలకు సర్వవిధముల తోడ్పడుచున్న శ్రీపత్రికాధిపతులకు మా హృదయపూర్వక కృతజ్ఞతాభినందనముల నిం పాఠకులకు గనర్పించుకొనుచున్నాము.

పాఠకులు మాతృభారతి వ్యాసముల నాదరించుచుందురుగాక!

ఇట్లు బాలికాసంఘము

ఆంధ్ర నిధి

ఈనిధికి ద్రవ్యవివరములు:—

శ్రీయుత పాటిబండ్ల రఘుపతిరావు జానకీపురము	రూ. ౨౦-౦-౦
" మా॥ శ్రీ భాగ్యరెడ్డివర్మ శతకోస్తి గారు హైదరాబాదునుండి పంపినది	౧-౨-౮
" జి. మాధవయ్యగారు; గొల్లపల్లి	౨-౦-౦
" పీడెళ్ల రాములుగారు. మిర్యాలగూడెం	౫-౦-౦
" నామదేవ మొదల్యారుగారు. వికారాబాదు	౧౦-౦-౦
మొత్తము.	౩౮-౨-౮

పై మొత్తములను కృతజ్ఞతతో వందనము చెప్పుకొనుచున్నాము.

మా. హనుమంతరావు

ఆం. జ. కేంద్రసంఘకార్యదర్శి

జిల్లాల వార్తలు

నిజాంరాష్ట్ర విశ్వబ్రాహ్మణ మహాసభ

అనుమతి విషయసూచనకు అవ్వల్ తాలూకాదారు గారి వరతులు

హ. ఘ. వ. నిజాం ప్రభువుగారి పరిపాలనయందున్న రాష్ట్రమున విశ్వబ్రాహ్మణులను వారు బహుళ సంఖ్యాకులై యున్నారు. వీరు దేశకాల పాత్రములననుసరించి తమ సంఘమును బలపరచుకొని అవసరములగు సంస్కరణములను చేసికొనవలెనని ౧౩౪౧ ఫసలీలో కొల్లాపురమునందు మహాసభ సమావేశపరుపనిశ్చయించిరి. గస్తీనిషాన్ ౫౩ ప్రకారము ప్రభుత్వము వారికి దరఖాస్తు పెట్టుకొనగా కొల్లాపూర సంస్థానము యొక్క ముఖ్యాధికారిగారు సెలవు ననుగ్రహించకపోయి నందున మహబూబునగరుజిల్లా అవ్వల్ తాలూకాదారు గారికి [illegible] వేడుకొనిరి. [illegible] రాయబారము [illegible] సూచించి యుం డిరి. కాని వారి? గారు అంగీకరించుటకు అనుగ్రహించకపోయిరి. విల వియ్యమువిశ్వబ్రాహ్మణపతులు. నిరీక్షించి నిరీక్షించి వీరంతా కిని ప్రభుత్వది. గాన రత్నాపురంనందున ౧౩౪౧ ఫ. బహమను లో ప్రవ[illegible] నముల గడిచినతర్వాత మరల అవ్వల్ తాలూకుదారుగారికి విన్నవించుకొని మహాసభ జట పోలు సంస్థానమునకు కాక సాగరకర్నూలు తాలూకా స్థ పారెమ్పల్లిలో సమావేశపరచుటకును ౨౨-౨౩ తేదీలను దారుకాలతిథులలో జరుపసంకల్పించిరి. ఈ దరఖాస్తులో మనవిచేసుకొనిరి బ్రిటిషి ఇండియాలోనిగారిని అధ్యక్షులుగా సూచించినందువలన ప్రభుత్వము వారికభ్యంతరము కలిగినదని తలచి రాష్ట్రవాసులగు శ్రీయుత రామబ్రహ్మచారిగారి నధ్యక్షులుగా నెంచుకొని సూచనచేయబడెను. విశ్వబ్రాహ్మణుల రాష్ట్రములోని పరిశ్రమలకు ఆధారమగుటాగాకనియు, పూర్వకాలమునుండి ఈజాతికి సంఘమున ఎంతో ప్రాముఖ్యముండెదనియు, ఇదియది యననేల. యెన్నియో యంశములు వివరింపబడినవి. ఈమహాసభయందు సాంఘిక విద్యావిషయములే యుండును. రాజకీయ విషయములు చర్చింపబడవనియు సవినయముగా మనవి చేసికొనబడినది. తుదకు దీనికివచ్చిన జవాబునం దిట్లున్నది:—

ఫహమాయము వావా (౧౭-౩-౪౨ ఫ.)

౧౫ బహమన్ నాటి మీదరఖాస్తు అందినది. విశ్వబ్రాహ్మణ మహాసభ సమావేశపరచు విషయమున మీరు వ్రాసియుండిన విషయముల నింకను తెలుపవలెనని యున్నది: అదేవనగా, ౧ మహాసభయొక్క కార్యక్రమము ౨ ఉపన్యాసముల నకళ్ళు ౩ అధ్యక్షోపన్యాసము యొక్క నకలు, ఉపన్యాసకుల పేళ్లు, వారి తండ్రి పేళ్లు, వారి నివాస స్థలములు, వారివృత్తులు, వారియోగ్యతా విశేషములు, సభను సమావేశపరచువారి పేళ్లపట్టిక, దీనిలోవారిపేళ్లు, తండ్రిపేళ్లు వారి నివాసస్థలములు, వృత్తులు ఉండవలయును.

పైవివరములతో సభాదినములకు రెండువారములకు ముందే దరఖాస్తు మాకు అందనిచో సమయమునకు సెలవిచ్చు విషయమున ఆలోచించుటకు వీలుండజాలదు.

దీనితోపంపిన యొకప్రతియుంచుకొని రెండవప్రతిపైన మూట్టినట్టు దస్కతు తారీఖుసహితముగా వేసిపంపవలయును.

అవ్వలు తాలూకుదారు దస్కతుగల

నకలు పంపవలెను

మదద్గారిమాలు

(అని దస్కతు).

అడ్లూర్ ఎల్లారెడ్డి ప్రాథమిక పాఠశాల

నూతన భవనములో గృహప్రవేశము ఆసందర్భమున గొప్పసభ

(విలేఖరి)

తేది ౨౧-౩-౧౩౪౨ ఫ. మంగళవారము:—

పైసందర్భమున పాఠశాలాభవనములో స్థలముసరిపోనందున దానిముందరిభాగమందుగల విశాలప్రదేశమున సభజరుప బడెను. దివాకరుని తీక్ష్ణకిరణములభయముచే నొకపెద్దతడికపందిరి వేర్పరుపబడెను. దానిముందర పలువిధములైన ప్రోటన్ తోట్లమర్చి సభప్రదేశమునకు నలువైపుల వివిధ వర్ణపతాకములచే నలంకరింపబడెను. గ్రామమునుండి పాఠశాలకువచ్చు కలియు మార్గమున స్వాగతమను అక్షరములు ఒకడిస్టిక్ట్ బోర్డ్ విశాలాక్షరములచే ఆరుణవస్త్రమునందు వ్రాసి కట్టబడెను. దీనివలన సభాస్థానము చూచుటకు మిక్కిలి రమ్యమైయుండెను. ఈ దినము గ్రామవాసులు మార్గమున తమతమగృహములు నవారణాంగణముల పూర్ణకుంభములు వివిధవర్ణపతాకములచే నలంకరించి తమసంతోషమును తెలిపిరి. దీనిచే పేరిత అభిమానవిశ్వాసములు తెలియుటయేగాక సభికులకు గౌరవప్రకాశము కల్పించినది.

కాలనియమప్రకారము ప్రాతః ౯ గంటలనుంచి ప్రజలును తదితర పాఠశాలోపాధ్యాయులును ఆనందోత్సాహములతో వచ్చుచుండిరి. సభికులకుసంగతి సమస్తజనులకు తెలియుటకొరకు బాజాభజంత్రీలు సమకూర్చబడెను. సరిగ ౯. గంటలవరకు శ్రీయుతులగు మౌల్వీ అలావొద్దీన్ అహమద్ సాహెబు ఎం. ఏ. (అక్సర్) ఇన్స్పెక్టర్ ఆఫ్ స్కూల్స్ మెహబూబునగరు విద్యాశాఖ జిల్లా నెజామాబాద్ గారును, మరియు శ్రీయుతులగు మౌల్వీ షరహాగుల్లా సాహెబ్ సుబ్బంతాలూకా దారు కొమార్రెడ్డి గారును. ఒక మోటారు కారులో వచ్చిరి. రుపనకారులో శ్రీయుతులగు మౌల్విషిహాబుద్దీన్ సాహెబ్ మున్సిఫ్ గారు. మరియు శ్రీయుత మౌల్వి మహమ్మద్ శ్రీయుత మహమ్మద్ మొహియొద్దీన్ సాహెబ్ న్యాయమూర్తి శ్రీయుత వెంకటకుర్త్రల [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] రాయణగారిచే సభ్యులకు పూలమాలలు తొడిగిరి. ప్రోత్సాహము తీసికొనబడెను. దానిలో అధికారులకే గాక గ్రామములోనున్న గొప్పవారలుకూడానుండిరి. ఫోటోపటము తీసినతోడనే పయి అధికారులును తదితరసమూహముతో పాఠశాలాంగణ విశాలప్రదేశమునకు వెంచేసిరి. శ్రీయుత మౌల్వీ ఖాజీ మాలిక్ మహమ్మద్ సిద్దిఖు సాహెబ్ పోలీసు సబ్‌ఇన్స్పెక్టర్ గారును ప్రాథమిక పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులగువారును ఆలీనాలు మొహతెమీమ్ సాహెబ్ గారిని అగ్రాసనాధిపత్యము వహింపవలెనని కోరగా తమగౌరవమునకు హేతువైన యద్యోగవిషయములను అధ్యక్షత వహింపుమని నుడివిరి. కానివారు మొహతెమీమ్ సాహెబ్ గారే అధ్యక్షతవహించ తగినవారని వారినే అగ్రాసనాధిపత్యము వహించుమని చెప్పిరి. శ్రీయుతులు అధ్యక్షత వహించిరి. శ్రీయుత మౌల్వీ ఖాజీ మహమ్మద్ సిద్దీఖ సాహెబ్ గారు దైవప్రార్థనతో సభను ప్రారంభించిరి. వారిగాత్ర మాధుర్యము సభికులందరికి సంతసమొందించెను. తరువాత రియాజొద్దీన్ సాహెబ్ అలీ, రాజయ్య భూమిరెడ్డి అను బాలురు సర్కారువారి నవరత్న ప్రభువుగారి స్తోత్రము అతిమధురముగా పాడిరి. ఈ పాఠశాల రిపోర్టు చదివి వినిపించిరి. తర్వాత మౌల్వీ ఖాజీ సాహెబ్ గారు బాలురతల్లిదండ్రులకు మెచ్చుకొనుచు గ్రామోద్ధరణమును గురించి దీర్ఘోపన్యాసమొసగి సభికుల ఆనందపరవశులజేసిరి. శ్రీ. డీ. రాజన్న సహాయోపాధ్యాయుడును శ్రీయుత యం. అన్నయ్య మాస్టర్ మిడిల్ స్కూల్ కొమార్రెడ్డిగారును విద్యాభివృద్ధిచేయగలుగు లాభనష్టములను పాఠించుచు బాలురతల్లిదండ్రులు బాలురబాలికలను విద్యనేర్పుటయందు శ్రద్ధవహించి ఘంటాపథముగ చెప్పిరి. దీనికి సభికులు తమసమ్మతిని తెలిపిరి. ఆరోగ్యమార్గమును గురించి బాలురు ఒకడ్రామా జేసి సభ్యుల ఆనందింపచేసిరి! సభప్రారంభమైన కొలదికాలములోనే పయి అధికార ఫోటో పటము తీసినది సిద్ధపరచి తీసుకవచ్చి అగ్రాసనాధిపతిగారికి యివ్వబడెను. ఇంతత్వరితముగ సిద్ధపరచుట ఫోటో గ్రాఫర్ యొక్క కళాకౌశల్యమును వెల్లడించుచున్నది.

తరువాత బాలురచే వివిధములైన (స్పోర్ట్స్) ఆటలు ఆడించబడెను. అందులో మంచిగ పనిచేసినవారికే గాక తదితర బీదబాలురకు పూలపండుపక్షమునుంచి వస్త్రములు వివిధపుస్తకములు మొదలైనవి కొసంగబడెను.

పిమ్మట శ్రీ. అగ్రాసనాధిపతిగారు విద్యవిషయము మిక్కిలి గంభీరోపన్యాసము చేయుచు దానిలాభనష్టముల విశదపరచిరి. ఇందులో జనులందరికి మంచిమార్గములను తెలుపుటకే యుద్దేశించియుండెను. పాఠశాలపక్షమునుండి శ్రీ. సయ్యద్ మహమ్మద్ కరీం సాహెబు ప్రధానోపాధ్యాయుడు రామాండ్ల పేరుగారు ఈ యుత్సాహములో ఈకార్యములో పాల్గొని సభ నలంకరించిన వారలకు కృతజ్ఞతదెలిపి తనఉపన్యాసము ప్రభువుగారి ఆయురారోగ్య అభివృద్ధికై భగవంతునిప్రార్థింపుము ముగింపబడెను.

సభాంతమువరకు శ్రీయుత దువ్వంత తాలూకాదారు సా॥ గారు కొన్ని అత్యవసరకార్యములచే నుండజాలనందుల కింప భారముగ వెళ్లిరి.

ఖమ్మంమెట్టు అగ్నిప్రమాదము

ఖమ్మం; ౧౮-౧-౩౫

జనవరి ౧౫-తేదీ సాయంత్రము అరయుగంటలన్నరసమయమున ఆరకొల్ ఖానిబిధిలో పాక్షికమాలీలు అనేకకోమల ఇండ్లకుమిష్పంటుకొని సుమారు పదిపది హేను గృహములు తగులబడి వారివారి సామానులు వస్త్రములు ధాన్యములు సహాకాలి పోయెను: కూలివాండ్రందరు స్త్రీపురుషులు తమతమజీవనప్రాప్తికొరకై ఇండ్లలోయేమియుచేయజాలనటువంటి చంటపిల్లల సుకూడకొని హ్యాక్టరలకును పొలములకును బోయియుండిరి గడి, చొప్పతాటాకులచే కప్పవేయబడినటువంటి యిండ్లగుటచే అతిత్వరలో కాలిపోయెను. చాలామంది యువకులు ఇండ్లపైకెక్కి చల్లార్ప ప్రయత్నించిరికాని ఏమియు ప్రయోజనములేక పోయెను. ఒకకూలివానియింట్లో కొన్నికరన్సీనోట్లు పత్రముల. వస్తువులు కాలిపోయినట్లు తెలిసెను. సామును కూలీలు తమకట్టువస్త్రములచే ఏమియును లేక చలికాలములో తమపసిపిల్లలతో బహుకష్టము అనుభవించుచుండిరి, పురవాసులందరు వారివారికిలోచినట్లు ఉదారబుద్ధిగలవారై [illegible] సహాయముచేయుచుండిరి. భగవంతుడు వారికష్టములను త్వరలో దీర్చునటులని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఇట్లు

ఒక పురవాసి

లంబాడీలకు తురకలకు వివాదము

(విలేఖరి)

యెల్లారెడ్డి ౧౨-౪-౪౨

[illegible] లంబాడీలకు [illegible] భూమివిషయ [illegible] బయలుదేరుచున్నవి. [illegible] మామ్డా పూర్ బంగళాదారు [illegible] వారికి [illegible] మద్దూల సాహెబు గారు రెండుమూడు దినములలో విచక్షణకొరకు రానున్నారు

హరిజనులకు రాజమార్గములో విందు

జోగిపేట సప్తాహ మహోత్సవము

శ్రీ మాణిక్యప్రభు దేవాలయములో మార్గశిరశు॥౧౧ ఆదిత్యవారము శ్రీదత్తజయంతిసందర్భమున నీ యుత్సవము వారముదినములు పన్నెండువందల ధ్వజములతో కడువైభవముగా ఆచార్యులు భగవద్భక్తుల గానతాళ మృదంగాదివాద్యములతో ఆడంబరముగా పచ్చనితోరణాల పతాకములు శృంగారించి జనులయాకర్షింపఁజేయుచుండెను. ప్రతిదినము నైవేద్యసమేతములగు పక్వాన్నములతో రెండువందల బ్రాహ్మణ దక్షిణలతో సహా సత్కరించిరి. సమాప్తి దినమగు బు॥౯ సోమవారము ఉదయము ౯ ఘంటలకు శ్రీకృష్ణుని పాత్రతోను గోపాలకాల్యులనబడు ముఖ్యవీధులవెంబడి పచ్చని తోరణములతోను వివిధరంగులుగల మజ్జిగచే పూజింపబడి వ్రేలాడకట్టబడిన మృణ్మయపాత్రవిచ్ఛేదనమును ఊరేగుబడిచిరి. తెల్లవారి ౫ ఘం మొదలుకొని హరిజనులకువిందు ౧౦ వేలయప్పు ఆవరణలో నివేదనము చాలిగా బోసి నటన్నము ప్రాప్యనము గానుండునట్టి ఆహారోగ్యములను నిలువనగు పట్లమున జనసమ్మర్దనము వలన దూళిధూసరితమగు రాజమార్గము పయిన తోడిసోదరులగు మాలమాదిగలకువడ్డించిరి. ఆయాహారమును పశువులకువోలె నిడుచుండగా అజ్ఞానులగు వారును భక్తులు స్వామిప్రసాదమని భక్తిపూర్వకముగా స్వీకరించిరి. జయజయధ్వానములతో విరమింపబడెను.

(ఒక యథార్థవాది.)

చేత్రాడు తెగి ఒక స్త్రీ బావిలో పడుట

(విలేఖరి)

మెదగిరిగిద్దె: ౧౨-౪-౪౪.

నిన్నటిదినము ఆదిహిందువులవీధి యందొక ౧౮ సంవత్సరముల వయస్సుగల ఆదిహిందూస్త్రీ ప్రొద్దున ౯ గంటలకు బావినుండినీళ్లుతీయుచుండగా బొక్కెనకును త్రాటికిని కట్టిన త్రాడు తెగి ఆస్త్రీ బావిలో పడిపోయెను. వెంటనే జనులు గుమిగూడి రెండుత్రాళ్లను బావిలోవిడిచి ఆస్త్రీని పట్టుకొన్నరి. ఆస్త్రీ తెలివిగలదగుటచే అటుచేసెను; వెంటనే వేగరివాడు బావిలోదిగి ఆస్త్రీనెత్తుటకు త్రాళ్లు కట్టగా పయిన వున్నవారు దానిని లాగుకొనిరి. పోలీసువారికీసంగతి తెలియగా వచ్చి పంచనామా చేసుకొని వెళ్లిరి. స్త్రీకి ఎట్టి దెబ్బలు తగులలేదు.

కల్లూరు గ్రంథాలయ దుస్థితి

ఒక విలేఖరి మాకిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— “యీ గ్రామమునకు ముప్పది మైళ్ల దూరమునుండి వర్తకమునకు ముఖ్యస్థానముగనున్నది. అచ్చట విద్యావంతులుండుటచే, యిరువదిసంవత్సరములక్రిందట, మ. రా. వరదాచారిగారు గ్రంథాలయ నిర్మాణమునకు భూమినర్పించిరి. తరువాత ప్రఖ్యాత పురుషులును, విద్యాభిమానులునగు స్థానిక వకీలుగారు బీద రైతులనుంచి చందాలు ప్రోగుచేసి దివ్యమైన భవనమును కట్టించిరి. పుస్తకములను తెప్పించి గ్రంథాలయము స్థాపించి ప్రెసిడెంటుగా నుండిరి.

ఈగ్రంథాలయము అమూల్యమైన గ్రంథములతో విరాజిల్లుచు దరిదాపులేని విద్యాసముద్రమంటి దీనుయున్న విద్యార్థులకెంతయో సహాయకారిగా నుండెను. దీనివల్ల వకీలుగారి నామము చుట్టుపట్టు గ్రామములందంతటను వ్యాపించి ప్రఖ్యాతలందును మారుమ్రోగుచుండెను. ప్రతివారు వకీలుగారిని వేనోళ్ల శ్లాఘించుచుండిరి.

ఈవిధముగ గ్రంథాలయము మూడునాలుగు వత్సరములు క్రమముగా నడచెను. తరువాత పరిస్థితులు మారినవి. వకీలుగారు గ్రంథాలయమునందు పుస్తకములను బీరువాలతో గృహమునకుగొంపోయిరి. విసరవ్యతిరేకమును కిరాయాయిల్లుగా మార్చి నెలకు పదిరూప్యములు గడించుచు కల్లూరుప్రజలయందుండిరికదా యని రైతులయందు పంచలనమొదిగెను. బీదరైతులు తమవర్తకమును విడిచి సంపాదించినధనమును చేతులారిపోగొట్టుకున్నందుకు చింతిల్లనాగిరి. అర్జించిన రెండువేల రూప్యములు వడ్డీపరాయిమ్మవలయునని పేరు పెట్టనారిరి వకీలుగారు మహాత్ముడు. చివర రైతులు మొరలాలకించలేమ. రైతులు ప్రభుత్వమువారితోనైనను మొరపెట్టుకుందామని యోచించుచున్నారు.

ఒక్క మిడిలుస్కూలైనా లేదు

[విలేఖరి]

నంగునూరము. ౧౦-౪-౪౪

ఈగ్రామము నైజాం రాష్ట్రములోనిమెదిరతాలూకాలో నున్నది. ఇక్కడినివాసులలో కోయవాండ్లసంఖ్య అగణ్యము. వివిధజాతులవారియు ముఖ్యవృత్తి వ్యవసాయము. ప్రజలు వ్యవసాయముపై నాధారపడి యుండుకిష్టదశయందుండుటకు యూళకారణము వేళువనున్న చెఱువులే చెరువులస్థితియందుండుటయే. ఈచెఱువు చాలప్రాచీనపునాటిది. ఇచ్చటిదొడ్డపుపెనిమిది మైళ్లదూరమున తుంబూరు గ్రామములో ప్రాచీనపునాటికోట యున్నది. పూర్వము రెడ్డివారల ప్రభుత్వము యిచ్చట గలదని జనాళిప్రాయము. నాటినుండియే యీచెఱువుయున్నదనికొన్ని నిదర్శనములవలన తెలియుచున్నది. యీచెఱువుక్రిందతీభూమి కడుసారవంతమైనది. పంటలు బాగాపండుచుండగలద్దిది. కానిరైతులదురదృష్టమునకేమిచేయుగలము! అటులుపట్టుగ్రామములవారందరకు కొందరియోగొప్పయో అచెరువుక్రింద భూములు. ఇంతవరకు దీనినిమంచిస్థితికి తెచ్చుటకై పెట్టినదరఖాస్తులు లెక్కలేవు. ఇంతవరకు అది బాగుకాలేదంతే. ఉన్నభూమిలోని పంటభూమి అవవులపాలైనది. పాపము బీదరైతులు ఋణములకుట్టిపెట్టుపడలపాలైనారు. రానురాను ఋణములు పెరుగుచున్నందున వారు అభివృద్ధిపొందజాలకయున్నారు. ఇట్టిస్థితియందు దానిబాగుకొరకు పనులు చేయగలవ్యక్తులేవరును లేకపోవుట మిక్కుటమురదృష్టము.

మిడిలుస్కూలైన లేదు

గ్రామమునకు సమీపమున నొక్కటిమిడిలుస్కూలైనను లేనందున విద్యావంతులసంఖ్య బహుతక్కువగనున్నది. ఉన్న విద్యావంతులుయితరదేశములకేగుట తెలిసికొనకుండుటవలన తాము నివసించురాష్ట్రపుసంగతులు తెలిసికొనుటకైనను గోలకొండపత్రికనైనను తెప్పించు[కొనుటలేదు]. ఈవార్తాపత్రిక అచేతనము పొందులాభము తెక్కలుగాన నీ ...లికేయాముగ్నాప్పించి పరిపూర్ణజ్ఞానమును బొంది తరుణీవిత... ౧౪౫ గాక!

రైతుల పైదయగల గ్రామాధికారులు

[స్వ వి.]

మాతవరము, ౫-౪-౪౪

శ్రీ. శు. ఉ. నిజాం ప్రభుత్వమువారిచే రైతులకుపీలివిబట్టి యూసోరిపుస్తకబద్ధ రూ. ౧కి రెండణాలచొప్పున భూమిశిస్తు వసూలుతగ్గించబడె. ఈ యాజ్ఞయొవట్లు రా. నిమ్మలవెంకట్ రెడ్డి మొ. మాలిపటేలు పాటీలుపట్వారి మామూలు మొక్కుబడులు తమగ్రామములో చాటింపువేయించి రైతులదక్కుతులు తీసుకొనిరి. శ్రద్ధతో సర్కారుకుకిస్తు వేశారు రు. ౩౩౬౦- నిలువ నమాల్ చేసి కిస్తుతారీఖుపైతమాశీలుకు పంపిరి. వీరు ప్రజాహితకార్యములందు పుత్సాహవంతులు. గోలకొండపత్రికచందాను పడమెలుగా నంగీకరించినవారు ప్రశంసనీయులు:—

౧. రా. నిమ్మలవెంకట్ రెడ్డి మొ. మాలి	రు.౧	
౨. నిమ్మలమర్రారెడ్డి	రు.౧	
౩. ముద్దారుసాహెబు ... పట్వారి	రు.౧	
౪. వర్తకసంఘము ...	రు.౧	

ప్రతికప్రేరణము పత్రికాపఠనమునకు భజనమందిరము విచ్చేయుచుండిరి.

బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరులకు నావిజ్ఞాపన

హిందూమతమునందు జన్మరాహిత్యము కొరకు బోధించు ముఖ్యగ్రంథములు యిదియేయని రుజువుపరచుటకు వీ[లు] కాకుండున్నట్లు పురాణశ్లోకములు గావించి మతవాదములు మూలదూషయిన కొందరీమదమూది గుణములుగల బ్రాహ్మణులు యేపదార్థము లందుకో తెలియరాకున్నది.

పైద్వేషములను తొలగించి హిందూమతము నొక్కటిగా జేయుటకు కేసరియను బిరుదుపొందిన పురాణం హేశ్వరులవారిచే తా॥ ౫-౧-౧౯౩౫ శనివారము చిక్కడపల్లి పేరుకర్మాంపులోయున్న వైశ్యులస్థలమున ఉపన్యసించిరి. అందు రజస్వల సంపర్కము గలయీకాలపు స్త్రీలు వేదము చదువవడదని బోధించిరి. ఉపన్యాసము ముగిసిన పిదపనంతరము యీప్రశ్నకు సమాధానమడిగితిని చెప్పరైరి. అక్కడున్న వైశ్యులు కొందరువన్ను త్రోసివేసిరి శాస్త్రులవారి యింత

పూర్వము కొన్నిప్రశ్నలు అడిగితిని. వారియింటికిపోయి మళ్లీ అడిగితిని, సమాధానము చెప్పనేరైరి. తమచెప్పినదానిలో మూడు ప్రశ్నలు పబ్లిక్ సమావేశములో అడిగెదను. నేను అడుగుప్రశ్నలను ప్రత్యక్షప్రమాణములచే మనసునకు గోచరింపచేసి దేని మతములను ఒకటియెట్లు చేయగలరు.

యిరువదిబలముచే, తోయకర్గిర్గో ఈకాలపువైశ్యులేవారు సమాధానపరచమని చెప్పలేను. మాయొక్కపు యీప్రశ్నలను సంభాషించునప్పుడు సంతోషము గలుగునందుకేని అప్పుడు పెట్టనలేను. బ్రాహ్మణులు తినకలేక చదివి కేసరియను బిరుదుపొందిన పురాణం హేశ్వరులు కొంతవాడిసైన నన్ను మెప్పించజాలరా? సత్యవంతులైనచో, మాతెలివిలేకపోనైనచో యీకార్యము ఆకాలమందున్న వైశ్యులు నెరవేర్పగలరు మైత్రినోలు యేదియో నని సంశయము పొందవలెను.

జీవులయొక్క జన్మప్రదానమా, జాతిప్రదానమా, మాజన్మరాహిత్యము నకు మార్గము లెన్ని, వేదము యెవరికొరకు ప్రవృత్తి అయినది.

ఇట్లు
పట్టెల కోటిలింగం
యింటినెం. ౬౧౬౪; చిక్కడ బజార్

నిజాం నా కాను
తా॥ ౫-౧-౧౯౩౫

స్థానిక వార్తలు

పూర్వపు గ్రీసురాజుగారు

రా క

౧౫ యిస్ఫందార్ ౧౩౪౪ సాలు ప్రొద్దుపొడిచే వేళ ఉదయము నగరమునందు రైల్వే ద్వారమున బాదర్ ఘాటు పఠకుపేటరోడ్డు, మెజిస్ట్రేటు సిటీమా, బాయిమీ వారు ఫలకునుమా, అప్జలగంజ్, సిద్ధిఅంబర్ బజారు, స్టేషన్ రోడ్డు బాగిచామ్మాని (యిరుపక్కల), లోపుసాంబార్ మల్లూరు బజారు రోడ్లపై నగరవీథులు ... టాదియోధులు సహా పరిగణములలోని భటులు నిలచి తీవ్రదృష్టులచే కాచియుండిరి. ఎందుకనగా యీనాటి రాజా కింగ్ జార్జిగారు నా ... టడములు ప్రతీయుం ప్రఖ్యాత మెంటులు చూచుటకు రాగలరని నగరరక్షక శాఖాధికారులు తమసర్వ ... కింగ్ జార్జ్ తాకున్న చూచుచుండిరి. ప్రదర్శ... వారి మోటారు కార్లు ప్రతవీధిని ... లేయుచుండెను. నగరజనులు గుంపులుగా ... యువరాజ యువతుల రాకకై వేచి యుండిరి.

జనసభ సమాజ

...నులు మోటారుకారులో ... మోటారులో ... ఉండి నగరరక్షక దరాబాదు కాసనవిన్యాసముల ... బహద్దురుగారు రెండవ మోటారు యందు ... బహద్దరుగారు, తరువాత మిస్టర్ మెట్కాల్ఫ్ ... గొప్పవారు మోటారుకారు ... బడిరి. ప్రొద్దుటిపూట దగ్గరనుండి బాదరుఘాట్ ... టు చూచినరిటు ఆతియూనాక్ యువరాజాగారు ... బాదరుఘాటు అపైల్ కంజ్ గేటునుండి ... మాయిపోయిరి. రాజభవనము చూచినతరువాత మోతీజంజాహీ మార్కెట్టును దర్శించిరి అనంతరము మాల్గుజారి, బాగెఆమ్మా (యిరుపక్కల) తూర్పుద్వారముగా ... ప్రవేశించిరి. సింహాసనములు పెద్దపులులను దర్శించి వాటికి ఆహారము [మాంసమును] వేయించి వాటివిహారస్థలమునతోలిరి. అక్కడినుండి నీటిలో కొలనువరకు ఆడుట, యింకొక విధము లాగిన పక్షుల విహారము మున్నగు వాటిని దర్శించి ఫతైహైదరాబాదు పురవీధిరికబ్ దిపూర్ణుండ రజీడెన్సీ కోఠికి ప్రవేశించిరి

పూర్వపు గ్రీసు రాజుగారు ౧౬ యిస్ఫందార్ ౧౩౪౪ సా. సాయంత్రము ౪ గంటలకు గోలకొండఖిల్లాదర్శింప వెళ్లియుండిరి. చూడదగినవి చూచినతరువాత ఉస్మాన్ సాగర్ దిక్కు వెడలిపోయిరి.

ఆసందర్భమున శ్రీయుత నవాబు అలీనవాజంగ్ బహాదరుగారు రాజాగారితో సహాయభూత మునుదర్శించిరి ఉస్మాన్ సాగరు చెరువులోపల లేసిటితో సుస్వాగతము బడసి తిరిగి హిమాయత్ సాగరుకు వెళ్లిరి. అక్కడదర్శనీయములను దర్శించి తిరిగి రెసిడెన్సీకే తెంచిరని తెలియుచున్నది.

రాజభవన విందు

కింగ్ కోఠీ లో ౧౭ యిస్ఫందారు ౧౩౪౪ సాలు మహాఘనతవహించిన నిజాంప్రభువు గారి స్వగృహమందు విందారగించుటకై రా. గం. ౯౦వి: లకు దయచేసిరి. విందుకొరకై రంగురంగుబల్లలపై కొన్ని అనుబంధారము అమర్చబడియుండెను. బ్యాండు పలువిధవాద్యము మ్రోగుచుండ యీనాటి రాజాగారికి మరియు దివానుల్ రెసిడెంటుఎహద్దరు గారికి ప్రధానమంత్రులు వందన సుస్వాగతములచేసిరి పదినిమిషములు గడచినతరువాత రాజ

భవనమునుండి ఘనతవహించినవారు రాగ తిరుగ ఘనకీటుగ బయలుదేరిన అధితులతోసహా శ్రీవారు యేతెంచిరి విం దారంభింపబడెను. అట్టితరి యూనాన్ రాజాగారు యువరా ణిగారితో తుర్కీ భాషలో మాట్లాడి విరుగులో పాల్గొన్నవా రు శ్రీ యువరాజాగారు శ్రీనవాబు జహాందుజాహా బహా దర్ ఇంకా ఈ కింది వారలు.— జనరలుల్ రెసిడెంట్ బహాదర్, జనరలుల్ హిజ్ యెక్సెలన్సి సర్ మహారాజా బహా దర్ నవాబు సాలార్జంగు బహాదర్, నవాబు లుతుఫుద్దౌలా బహాదర్, నవాబు మోయినుద్దౌలా బహాదర్, కర్నల్ సర్ ష్యాక్సన్ ట్రెంచ్ నవాబు ఆఖిల్ జంగ్ బహాదర్, నవాబు కమాల్ యార్జంగు బహాదర్, నవాబు మెహదీయార్జంగ్ బహాదర్, నల్యాం సర్ అమీన్ జంగ్ బహాదర్, లేడీ హైదరీగారు, నవాబు కాజంయార్జంగ్ బహాదర్, నవాబు రహమతుయార్జంగ్ బహాదర్, మిస్టర్ అస్ట్రాంగు, నవాబు షుజాయుయార్జంగు బహాదర్, లెఫ్టినెంట్ కర్నల్ సార్జెంట్ న్యాజర్ లెఫ్టినెంటు కర్నల్ నవాబు రహమద్ యార్జంగు బహాదర్, యింకా సికింద్రాబాదు మరియు బొల్లారం సివిల్ సైనికోధ్యోగులుగూడ నుండిరని తెలియుచున్నది

సెలవు గైకొనుట

హైదరాబాదు ౧౪ ఇస్పందార్ ౧౩౪౮ సాలు మొదటియూనాన్ గారు రాజుగారోజులు ఘనతవహించిన శ్రీవారి అపురూప ఆతిథ్యము బడయుచు సుఖముగా దర్శనీయములదర్శించి ౧౦ దెహిలీ (హస్తినాపురము) పోవుటకై నాంపల్లిస్టేషనుకు ౧౧ ౩ ని. ౨౦కి గొప్పగొప్పవారితో సహా వచ్చిరి ౧౦ గంటలవరకు ప్రసంగించుచు గడిపి బండిరాగానే సెలవుదీసికొని తనకొరకై నిర్ణయించిన పెట్టెలోకి పోయిరి

రాకపోకలు

శ్రీయుత కలియా బహాదర్ గారు మొన్న ౧౫ ఇస్పందారు ౧౩౪౮ సందర్భమున నాంపల్లిస్టేషను ప్లాటుఫారముపై హిజ్ యెక్సలెన్సి మహారాజా బహాదర్ గారును, యింకా పలువురు గొప్పవారునువచ్చి శ్రీశ్రీవారిని పుష్పమాలాలంకృతులగాజేసి పంపిరని తెలియుచున్నది.

అప్పాకీ కార్యదర్శిగానుండిన శ్రీయుత నవాబు అలీ నవాజజంగు బహాదరుగారు మొన్న రాయచూరుకు విద్యుచ్ఛక్తి దీపాలయ ప్రారంభోత్సవమునకై వెళ్లియుండిరి. వీరు మొన్న ౧౫ యిస్పందారుతోజాన హైదరాబాదుకు వచ్చిరని తెలియుచున్నది.

ప్లేగు

౧౪ యిస్పందియారు ౧౩౪౮ నాడు వరంగల్ మాట్ మరియు గౌలీగూడలో కల్సి యిద్దరు ప్లేగున బలియయిరి, పదకొండుగురిని ఉపచారార్థమై ఆసుపత్రికి పంపినారు క్యాంపులో నివాసు ౩౭౧ యింతజనమున్నదని తెలియుచున్నది

ఉద్యోగవిషయములు

కత్రోడ్గిరి నాయబ్ నాజంగారగు మౌల్వీ అహమద్ అలీ సాహెబుగారు ఉపకారవేతనముపై తమపదవినుండి విముక్తులు కాగలరని తెలియుచున్నది

మహారాజా సర్ కదనుజంబహాదరు బాపెహాను తూమ్ తు కర్నూలుఅలీగారు ౨౭ యిస్పందారునాడు ఫుద్దిర్ బాబూరు మొమినాబాదు పోరాబెళ్లగల వని తెలియుచున్నది

విందు

పోయిన సుమనరము నాడు సాయంత్రం ౫ గం అను శ్రీయుత రజాబు ఘఖరయార్జంగు బహాదరుగారు యాత్రార్థమై తమకు భ్యులకొరకు విందొసగియుండిరి

ఫుట్ బాల్ ఫైనల్

౧౪ ఇస్పందారు సుకోజున ఆల్ యిండియారియాచ్ ఫుట్ బాల్ టోర్నమెంటు ఫైనల్ సాయంకరము ౪ం ౪-౩౦కు నిజాం కాలేజ్ (గ్రౌండులో జరుగు మ్యాచ్ ఖ మరియు సిటీ పోలీసు జిమ్ఖానా టోర్నమెంటు యొక్క ఫైనల్ మస్తయిర్ ఫ్రారాసుల్ మరియు ఆ హామనుక్లబ్ ను ఆడగలరని తెలియుచున్నది.

నిజామాంధ్ర మహిళామహాసభ

కార్యనిర్వాహకసంఘమువారి విజ్ఞప్తి

౨౦-౧ ౧౯౩౮ తేదిఆదివారం నిజామాంధ్రమహిళా సభకార్యనిర్వాహకసంఘము శ్రీమతియెల్లాప్రగడసీతాకుమారి గారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమయి ఈ క్రిందితీర్మానములను ప్రవేశపెట్టిరి, యీతీర్మానములేకగ్రీవముగా నంగీకరింపబడినవి.

౧. తీర్మానము.

విద్యావిధానమందు నూతనమార్పులను సూచించుచు ప్రాథమికవృత్తికతరగతులయందు మాతృభాషద్వారా విద్య గరపుటత్యముసే ఆదర్శముగా గణపద్దతినసులభలోనికి తెచ్చుటకు ప్రయత్నించుచున్నప్రభుత్వమువారి యుదారస్వభావమునకు ఆంధ్రమహిళామహాసభపక్షమున కృతజ్ఞతావందనములనర్పించుచున్నాము.

౨. తీర్మానము.

మెకంజీదొరగారివిధానము ననుసరించి విద్యావిధాన సంస్కరణసమితివారిచే నంగీకరింపబడినట్టిమాతృభాషద్వారా విద్యగరపుటయేర్పాటును సత్వరముగా నమలులోనికితేవలయునని మా ఘనప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించుచున్నాము

౩ తీర్మానము.

ఈ సాధ్యాయములపర్యాలోచనమునందు జరుగబడిన మెకంజీగారియధ్యక్షతోపన్యాసమున స్త్రీవిద్యావిధానము ప్రత్యేకముగావిచారింపదగినదని వదలివేయబడుటయు, విచారణసభవారు తమకార్యక్రమమునందు స్త్రీవిద్యనుగురించి మాకీభావమువహించుటయు విచారణీయము. ప్రభుత్వము వారుదయతోనొసగిన యిట్టియవకాశమును సక్రమముగానుపయోగించుటకు స్త్రీవిద్యావిధానమునుగూడ కమిటీవారువిచారించవలెనని ఈకారణముచే కోరుచున్నాము మరియు స్త్రీ అవిద్య ...యుకసారి యాలో౦చుటకు... స్త్రీలకుగూడనొకయుక్తమగు విధాన...ర్పరచవలెనని యభిప్రాయపడుచున్నాము.

అగ్ర [illegible]

ప్రొఫెసర్ లక్ష్మీనారాయణ నాయుడుగారి యద్భుత ప్రదర్శనము

స్వవి,

శ్రీయుత లక్ష్మీనారాయణ నాయుడుగారు కొకినాడ వాస్తవ్యులు. ఆంధ్రులు వీరుపలువూరు హైదరాబాదునకు వచ్చి తమ బలప్రదర్శనములు చేసియుండిరి రడ్డిహాస్టలులోను, మహారాజ్ సర్ కిషన్ ప్రసాదు గారివద్దను, తదితర స్థలములందును వీరుప్రదర్శించి మెప్పుపొందియుండిరి గత సోమవారమునాడు సికింద్రాబాదులో బాయిస్ స్కౌటు హెడ్ క్వార్టరులో బ్రిగేడియర్ స్కౌటు గారి యాధిపత్యమున తమప్రదర్శనము గావించిరి. వీరుప్రదర్శించినవానిలో ౫౦౦ పౌండ్లబరువు సుత్తెమాయునుపనెత్తుట, ఒక అంగుళము మందముగల ఇనుపగొలుసును తెంచుట మోటరుకారుని ముద్దగా మూడుత్రేళ్లతో పట్టి నొత్తి ముడుచుట. తనపయి ౩-౧ నిండుమూటలు, ఒకగాను యి దానిపయి యింకొకరాయి, దానిపయి ౬-౭ మనుష్యులు ఎక్కుట—ఉబలవునంత ను ఎదపయి మోయుట, తనయొడ్డపయి యొక యినుపకమ్మిని నప్పెటలు విరుగునట్లు కొట్టించుట ౫౦ నెలిండర్ల మోటారును యెదలెక్కించుట ఈవిధముగు ప్రదర్శనములగావించిరి వీరు వంచిన రూపాయిని వేలమువేయగా టిరాబలీ బాగాతువాజీముగారు ౨౧ రూపాయలకుకొనిరి. ఈ మొత్తమును ప్రొఫెసరు గారు దానము చేసిరి

ప్రొఫెసరుగారి శిష్యులైన పింగళ నయ్యవర్లు, వారును మంచిబలముప్రదర్శించిరి అనేకపౌండ్ల బరువుగల ఖడ్గీలను అవలీలగా నెత్తుట ముఖ్యప్రదర్శన అనువాల గావించిరి.

ప్రదర్శనమునకు అనేక స్త్రీపురుషులు వచ్చియుండిరి, ప్రొఫెసరు గారిని స్కౌటు గారు బాల ప్రశంసించిరి. తర్వాత పాలుగారు ప్రొఫెసర్ గారిని గురు దానమావారు పొగడిరి తర్వాత శ్యామరావు గారు ప్రొఫెసరుగారిని ప్రశంసించుచు అందరును వారినాదర్శముగాగొని తమఆరోగ్యమును, బలమును, వృద్ధిచేసుకొనవలెనని బోధించిరి, నంటూరి కృష్ణమూర్తిగారు ప్రొఫెసర్ గారికి డేరాయుతరసాయముల నొప్పించినందున వారిఔదార్యమును అందరును మెచ్చుకొనిరి సాయంకాలము ౬ గంటలనుండి రాత్రివరకు ప్రదర్శనములిజయముగ తముగాజరిగెను, మరల ప్రొఫెసరుగారు ౨౪ జనవరిదాకా సికింద్రాబాదులో తమప్రదర్శనము గావించుచున్నారు.

చంద్రభానూజీని బహిష్కరించుటకు కారణము

నిజాం ప్రభుత్వమువారుచెప్పినది ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కాదనుట

మహాత్మా నారాయణస్వామీజీ ప్రకటన

ఇంటర్ నేషనల్ ఆర్యన్ లీగు (ప్రపంచ ఆర్యసమాజ కేంద్రసంఘము) యొక్క అధ్యక్షుడగు స్వామీజీ. క్రొత్తఢిల్లీ నుండి యిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—

హైదరాబాదు రాజ్యములోని ఆర్యసమాజము లంతే యిప్పుడు ఆర్యసమాజమత ప్రచారము చేయువిషయము న స్వాతంత్ర్యమున్నప్పటికిని నేము కోరియుండినయెన్నియో విషయములు ఇంకను ఆట్లేయున్నవి. అట్టివిషయములనుగురించి మేము పూర్వపువిజ్ఞప్తులలో వివరించియుంటిమి, అట్టివానినిగురించి తమతరితా టస్థ్యము నునిజాముప్రభుత్వమువారు ఇప్పటికిని పూర్తి చేయవలసియున్నారు. దీనికై ఆర్యసమాజ ప్రపంచమంతయు నిరీక్షించుచున్నది.

మేము గట్టిగా అడిగినవిషయ మేమనగా ఆర్యసమాజము యొక్క ఉపదేశకులు దేశములోనికి రాగూడదని యింతకుపూర్వము జారీచేయబడిన ప్రభుత్వనిషేధాజ్ఞలను నిష్పక్షపాతముగా [illegible] చేయవలయునన్నదియే. ఆర్యసమాజము [illegible] దేశములను హైదరాబాదు రాజ్యమునందు [illegible] వచ్చినదో వారియొక్క ఎంతఅన్యాయముజరిగినదో [illegible] జనులకుస్పష్టముగా [illegible].

చంద్రభానూజీయనువారు నిజాము రాష్ట్రములో దాదాపు [illegible] సంవత్సరములవరకు రాష్ట్రముయొక్క [illegible] ఎట్టిఆక్షేపణలు లేకుండు విధముగ ఆర్యసమాజమత ప్రచారము చేయుచుండిరి. అట్టివారికి ౧౯ సెప్టెంబరు ౧౯౩౭ తారీఖున యుక్తకారణము గాదేశమువదలి వెళ్లవలయునని నోటీసు అందచేయబడినది. [illegible] ఆర్యసమాజముయొక్క ముఖ్యసభ్యులతో నేను [illegible] సంఘము వారు నిజాం ప్రభుత్వముయొక్క రాజకీయశాఖామంత్రిని దర్శించి చంద్రభానూజీకంటె సర్లో షీయును ఉపదేశకుడేదేశాంతరవాసునిగా ఏలచేయ బడెనని విచారించిరి.

పండిత్ జీకిరుద్ధముగా ఏమియూ ఆరోపించబడలేదు ఆర్యసమాజమువలన కారణమువలనకాదనియు ఆయన ప్రభుత్వమును తిరస్కరించుచుండునట్టి వ్యక్తులతోను, సంఘములతోను సంబంధము కలిగియున్నారని యిండియా ప్రభుత్వము వారివారు లు వచ్చినందున యీతని మా రాష్ట్రమునుండి వెడలగొట్టితిమనియు నిజాం రాష్ట్రముయొక్క పోలీసు కారణమాత్రనివిషయముయనగాని, ఆర్యసమాజముపైయున్న [illegible] ఆమూలాగ్ర [illegible] కు జవాబుచెప్పియుండిరి.

కనుక లీగుకార్యదర్శి [illegible] ౧౯౩౭ నాడు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి వారికి (రాజకీయ) కార్యదర్శికి [illegible]. దానిలో నిజాం ప్రభుత్వమువారి రాజకీయశాఖామంత్రిగారు [illegible] [illegible]. అందుకైనవారు, చంద్రభానూజీకి రాజకీయ [illegible] తో ఎట్టిసంబంధముకూడలేదని గట్టిగా [illegible].

ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఈ విషయమును హైదరాబాదురెసిడెంటు గారికి నిర్ణయించిరి. దానిపైన రెసిడెంటు గారు లీగు కార్యదర్శికి ఇట్లుజవాబువ్రాసిరి. „పండితచంద్రభానూజీగారిని దేశాంతరవాసునిగాచేయుట, రెసిడెంటు గారి [illegible] పైన గాని రెసిడెంటుఅజ్ఞ పైగాని జరుగలేదు: ఈవిషయము నుసంస్థానపుఅధికారులతో నే సేయుయు చెప్పవలెను.„

దీనిమీదట ఈవిషయమ్మునుమరల నిజాంప్రభుత్వమువారి యొనుట పెట్టబడెను. చంద్రభానూజీ కేవలము నిర్దోషియని యు. ఈయంశమును ఇండియాప్రభుత్వమువారును నిజాంప్రభుత్వము వారును ఒప్పుకొని యున్నారని యుపిశదపరచి, పండితునివిషయములో న్యాయము చేయవలసినదని అడిగితిమి.

స్థలగతులిట్లుండియు నిజాంప్రభుత్వమువారు చాలరోజులకు మరుప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి: „ఈవిషయమును గురించి [illegible] ఇందునుగూర్చి పునర్విచారణ వీలులేదు.„ అనునదే వారిచ్చిన జవాబు.

„[illegible], న్యాయవిధానము అనగా ఇదియేనా„ యని నేనువిచారించుచున్నాను. ఈవిధముగా నేపండిత రామచంద్రజీనిష్కారణముగా నిజాము రాష్ట్రమునుండి వెడలిపొమ్మని శాసించిరి. ఈసంగతి హైదరాబాదుప్రజలకు బాగుగా తెలిసియే యున్నది.

„ఆర్యసమాజపు ఉపదేశకులు తమయోగ్యత, సామర్థ్యముల చేతను, ఆకర్షణము చేతను, ప్రభావవంతములగు ఉపన్యాసములవల్లను, గంభీరమగుపరిపుష్టములవలనను హిందువులయొక్కయు, క్రైస్తవులయొక్కయు హృదయములను సమానముగా ఆకర్షించుచున్నారు. ఈవిధముగా వారు వైదికమత ప్రచారమునకు అనుకూలమగు వాతావరణమును సంపాదించుకొనుచున్నారు, కనుక వారిని తటాలున దేశమునుండి వెడలగొట్టుటకు ఆజ్ఞయియ్యబడుచున్నది„ అనిమాకు స్ఫురించుచున్నది.

నిజాముప్రభుత్వమువారు, పండిత రామచంద్రజీని, పండితచంద్రభానూజీని దేశాంతరగోల చేసిన ఆజ్ఞలను త్వరలో నే రద్దుపరచగలరని నేనుఆశించుచున్నాను;

(వైదికాదర్శపత్రికనుండి)

మసీదులు—బాజాలు

(“వైదికాదర్శ” పత్రికనుండి)

హైదరాబాదు: ౧౧ ఇస్ఫందారు ౧౩౪౮ ఫ.—

„మసీదులు — బాజావాయించుట„ అను విషయమును గూర్చి మౌలవి సర్ అక్బర్ అలీ, [illegible] (మతశాఖయొక్క ప్రభుత్వ కార్యదర్శి) గారి కార్యాలయమునుండి యొక [illegible] జారీఅయినది. దానిలోని సారాంశము:—

„[illegible] తనస్వ [illegible] దగ్గరయున్న [illegible] [illegible] [illegible] ఏమియునుస్పష్టమునుగా లేదు, ఏమియు నెరుగరు, [illegible] [illegible] దేశముగానికలిగించి ప్రజల [illegible] [illegible] స్థలముగాని [illegible] [illegible] ఉచేయుటకూడ వివిధమతస్థులగు ప్రజలుగల దేశమం [illegible] ప్రభుత్వమువారి కర్తవ్యమైయున్నది. మహమ్మదీయుల [illegible] ప్రార్థనలలో, ఇతరమతస్థులలోవలె బాజా (వాయిద్యము) లుంచవు [illegible] ప్రార్థనలు [illegible] [illegible] ఆ కారణమువలన ప్రార్థనలు జరుపు సమయమున మసీదులలో అన్నివిధముల నిశ్శబ్దత (శాంతి) అవసరమైయున్నది. కనుక, ప్రార్థనలలో ఆభ్యంతరము కలుగకుండుటకును, మసీదుల గౌరవము నిలిపియుంచుటకును మసీదులసమీపమున బాజాలను ఆపివేయు ఆచారము పూర్వకాలమునుండి జరుగుచున్నది. ఈవిషయములో [illegible] సంస్థానములు [illegible] [illegible]. [illegible] ఏ సమయమున ఎంతదూరమువరకు వాయిద్యములు జరుగగూడదో నిర్ణయములు లేవు. కనుక ప్రజలకు అనుమానములను తెలిసికొనుటకును, కొంచమునను [illegible] అధికారులకు [illegible] [illegible] [illegible] ఈసంగతి [illegible] [illegible] నవాబు [illegible] బహాదరు గారి [illegible] అధ్యక్షతక్రింద ఈ క్రింది సభ్యులుగల యొక కమిటీ ఏర్పరుపబడినది.

౧. నవాబ్ జుల్కదరుజంగుబహాదరు
౨. రాజాబహాదరు పండిత [illegible] రావుగారు
౩. మిస్టర్ అరవముద్దయ్యంగారు
౪. నవాబ్ అక్బర్ యారు జంగుగారు
౫. రాజాబహాదరు వెంకటరామారెడ్డిగారు
౬. నవాబ్ [illegible] జంగుబహాదరుగారు

ఈకమిటీసభ్యులు అధ్యక్షునితో కౌన్సిలు (బాబె హుకూమతు) వారు ౩ ఖుర్దాదు ౧౩౪౩ ఫ. తారీఖున ఏకీభవించిరి. అందుపైన మ. ఘ. వ. ప్రభువర్యులు ౩ జమాదిస్సాని ౧౩౫౩ హిజ్రీ తారీఖుగల ఫర్మానుద్వారా, అంతకుపూర్వపు హుకుములన్నిటినిరద్దుపరచి సాధ్యమైనంతవరకు ప్రజలఅనుకూలములను దృష్టియందుంచి ఈక్రిందివిధముగా నాజ్ఞాపించిరి. ఈఆజ్ఞ జరీదాలో ప్రకటింపబడిన తారీఖునుండి అమలులోకిరాగలదు.

౧. ఏమసీదుకు ఎదురుదారియుండునో మరియు వారికిని (మసీదునకును) కలదూరము ౧౦౦ అడుగులకు తక్కువ యుండునో అట్టివారినపోవు బాజా [illegible] అవతలిపక్కన ౧౦౦ అడుగులవరకును యివతలి పక్కన ౧౦౦ అడుగులవరకును ఆపుయుంచవలెను.

వివరణము. „మసీదు„ అను దానిలో దాని ఆవరణము కూడ చేరియున్నది.

౨. మసీదునకు వెనుకగాని ప్రక్కనగాని దారియుండి, అట్టిదారినిమసీదునకును యెల్లఅడ్డముగా లేక యుండి మసీదుకుదారికి ౧౦౦ అడుగులకుతక్కువయగు దూరముయున్నయెడల ఆదారిపోవుచు బాజాలపైపున మసీదుకు ౧౦౦ అడుగుల దూరమువరకు ఆపియుంచవలెను

౩. ఇతరమతస్థులయుత్సవములలోను దేవాలయములలోను ఆనేకసందర్భములలో బాజాలు వాయించవలసిన అవసరము కలుగుచుండును. కనుక మసీదులకుచుట్టు నాల్గుప్రక్కలలోను ఏప్రక్కనైనను ఇతరమతస్థులుగాని దేవాలయములుగాని ౧౦౦ అడుగులదూరములోపల ఉన్నపక్షమున వానిలో నమాజువేళలలోతప్ప (అట్టివేళలు ఈక్రింద చూపబడినవి) ఇతరసమయములలో బాజాలు వాయించవచ్చును.

ఫజరునమాజు:—సూర్యోదయమునకు ఒకగంటముందు.
జోహరునమాజు:—౧. గంటనుండి ౨. గంటవరకు
అసరునమాజు:—౫. గంటనుండి ౫½ వరకు
మగ్రిబునమాజు:—సూర్యాస్తమయమునుండి అరగంటవరకు
ఇషానమాజు:—౮. గంటనుండి [illegible] గంటవరకు.

౪. హైదరాబాదుమునిసిపాలిటీ ప్రకారము [illegible] [illegible] లోను బాజా వాయించవచ్చును. [illegible] లోను [illegible] [illegible] [illegible] కలిగించునని [illegible] బుద్ధిపూర్వకముగా [illegible] తెలియును [illegible] యున్నది.

౫. హైదరాబాదు [illegible] ప్రకటింపబడిన [illegible] [illegible] సమర్థ [illegible] [illegible] ౨౦౦ అడుగుల [illegible] [illegible] [illegible] వారి పట్టుకొన [illegible] ప్రయాగ్రా [illegible] శిక్ష విధించవచ్చును.

[illegible] పట్టులలోను బాజావాయించువిషయమున ఇంతకుపూర్వము ప్రత్యేకముగా ఆజ్ఞలు అయియున్నవో, లేక బాజావాయించువిషయమున హద్దుల ఆచారముప్రకారము నిర్ణయించబడియున్నవో అట్టివానికి ఈ నియమములు ఏవిధముగాను వర్తించజాలవు.

శాసనసభ సమావేశము

హైదరాబాదు శాసననిర్మాణసభా సమావేశము, భక్తిశ్రద్ధలతో కొనసాగించుచున్నది. శాసనసభావారంభములో ౨౦వ తేది స్ఫందార్ ౧౩౪౮ ఫసలీలో జరుగును. ౯—౩౦ గంటలకు జరుగును.

(ఇన్ఫర్మేషనుబ్యూరో)

కోళ్లతోటపనుల ప్రదర్శనము

యీనెల ౧౯—౩౫ వ సంఖ్య జనవరి ౨౭ వ తారీఖున సాయంత్రము ౪ గం.లకు హైదరాబాదునగర పురోద్యానమునందు కోళ్ల, తోటపని సంబంధమగు ప్రదర్శనము ప్రారంభించుటకు యువరాజా గారగు వాలషాను మేజరు జనరలు ఆజంజాహాబహాదరు గారు దయతో అంగీకరించిరి. ౨౮ వ తారీఖున సాయంత్రము ౪ గంటలకు బహుమానములసంచుటకు యువరాణీగారు దుర్రేషెహవార్ బేగంసాహెబాగారు దయతో అంగీకరించిరి.

[ఇన్ఫర్మేషనుబ్యూరో]

వ్యవసాయ ప్రదర్శనము

౧౩౪౮ ఫసలీ ఇస్ఫందారు ౨౦ మొదలు [illegible] జహీరాబాదుజిల్లా [illegible] [illegible] సర్వ్ [illegible] గొప్ప వ్యవసాయప్రదర్శనము జరుగనున్నది. ఇప్పటికప్పుడే సన్నాహములు జరుగుచున్నవి. జిల్లాలోని తాలూకాల ముఖ్యకేంద్రములనుండియు వివిధ గ్రామములనుండియు, రైతులు వస్తు రచన చేయుచున్నవి.

[ఇన్ఫర్మేషను బ్యూరో]

గోలకొండ పత్రిక
భావనామ సం|| పుష్య బ|| ౨
సోమవారము

విద్యావిధాన సంస్కరణ—ప్రజాభిప్రాయము

మ. ఘ. వ. ప్రభుత్వమువారు యిపుడు అమలులో నున్న విద్యా విధానమును సంస్కరించు విషయమున సూచనలను చేయుటకై ఒక కమిటీని యేర్పరచినారు. ఈ కమిటీవారు విద్యాశాఖాధ్యక్షుని, ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయమునకు ప్రోవైసుఛాన్సెలరగు మెకన్జీ [illegible] దొరగారు విషయముపై విద్యావంతుల అభిప్రా[illegible]గ్రహించి నివేదికతయారుచేయుటకై ని[illegible]వేదికతయారుచేయుటకుముందు అధి[illegible] కాక అనధికారులయొక్కగూడ [illegible] [illegible]నిన బాగుండునని [illegible] కాకపోకలు

ఎట్లన [illegible] [illegible] ఉండు సంబంధము ఒకవిధము [illegible] [illegible] మములలో దిగి పనిచేయు [illegible] గల సంబంధము మరియొక విధమైనది. ప్రజలయొక్క సంపూర్ణములగు అవసరములు యథార్థముగా ప్రభుత్వాధికారులకంటె ప్రజాహితోద్యమములలో నుండువారికి యెక్కువ తెలియును. కొన్ని ప్రజావసరములును, ప్రజలకష్టములును నేటిసాధారణపరిస్థితులలో అధికారుల కంటబడవు. కారణమేమన అధికారులనిన ప్రజలలోగల ఒకవిధమగు భయము. కాబట్టి వివిధప్రాంతీయ ప్రజలతో యెక్కువసంబంధముగల్గి ప్రజాహితోద్యమములందు పనిచేయు విద్యావంతులయొక్క అభిప్రాయములను ఆలోచించి నిశ్చయము చేయుటవలన ప్రభుత్వమువారు అవలంబించు విధానము ప్రజలకు యెక్కువ సంతృప్తికరమగును.

అందులోను ప్రస్తుతమములలో నుండు విద్యావిధానమును అత్యంతము సంస్కరించుటను యనుగుణ తొందరపడి పనిచేయుటవలన నష్టముకలదు. ప్రస్తుత విద్యా విధానమును అమలులో బెట్టినవారు యీవిధానమువల్ల తుదకు నిరుద్యోగము హెచ్చునను యంశమును ఊహింపకపోయిరికదా! ఇపుడు యీనిరుద్యోగభయమే నేటి విధానమునుసంస్కరింప ప్రేరేపించుటకు కారణము. కాబట్టి చక్కగా విచారించి నేటిసంస్కరణములు మరియొకవిధమగు క్లిష్టపరిస్థితికి మార్గముదీయకుండువిధమున జాగ్రత్తగొనుచు యిప్పటివిధానమును మార్చవలసియుండును. ఈవిషయమున యేయేసంస్కరణాంశములనవలంబించినయేమేమి కష్టములుగల్గునో ఒకవిద్యావంతునికి తెలియనివి మరియొకవిద్యావంతునికి తెలిసియుండవచ్చును. అందరి అభిప్రాయములుగైకొనినచో అన్ని ఆక్షేపణలును తెలియును. అందువల్ల అమలుపరుచదగిన సంస్కరణములను సాధ్యమైనంత సంపూర్ణముగ నిర్ణయించుట సులభమగును.

మనప్రభుత్వమువారు యీ విషయమును గ్రహించి వివిధప్రజాహితనాయకుల అభిప్రాయలను ఆలోచనకొరకై రప్పించుచున్నందుకు సంతోషించవలసియున్నది. చిరకాలమునుండి మన రాష్ట్రములో ప్రభుత్వమువారు యేదైన మార్పు తలపెట్టినపుడు ప్రజలుతమకు అవసరములను ఆక్షేపణలను తెలుపుకొనుటకు గట్టికోరికయే లేకుండెడిది. కాబట్టియే ప్రభుత్వము వారు ప్రజాభిప్రాయమునకై యత్నించలేదు. పైవారు గ్రహముల వలన ఇప్పుడు ప్రజలయందు అట్టి ఔదాసీన్యము తప్పోయినది. తమ అవసరములను ఆక్షేపణలను ప్రభుత్వము వారికి సకాలమున తెల్పుకొనుటకు వారు అవకాశము కోరుచున్నారు. ప్రజలు ఇట్టిగట్టి కోరికగోరునప్పుడు ప్రభుత్వము వారు నిరాకరించరాదు. యిపుడు మరియొక నారి సహజమైనది. ఇప్పుడు తలపెట్టబడిన మార్పులతో పోల్చి నేటివిధాన మండలి లోపాలోపములను గమనించి ప్రజలకు యేదియిపుడు అత్యవసరమో, ముఖ్యమో, తలపెట్టబడిన సంస్కారములలో యేదివెంటనే అవలంబింపరానిదో మొదలగువిషయముల నాలోచించి నిజమైనప్రజావసరములను ఆక్షేపణలను ప్రజానాయకులందరును నిర్మొహమాటముగాను గట్టిగాను దెలిపి ప్రజాభిమతమగు విధానమును సూచించినయెడల అదియెందుకు అవలంబింపబడదో కారణములేదు.

మాయభిప్రాయమును కోరుచు మాకును ఒకలేఖ అందినందుకు ప్రభుత్వము వారికి కృతజ్ఞులము. దానితో [illegible] [illegible] [illegible] ఉపాధ్యాయ [illegible] విధానము [illegible] ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయ [illegible] —[illegible]లరు అగు మోకన్జిగారు యిచ్చి[illegible] అధ్యక్ష ప్రసంగ ప్రతియు, పంజాబు విశ్వవి[illegible] [illegible] కాన్వొకేషను సందర్భమున నవాబ్ సర్ అక్బర్ హైదర్ నవాజ్ జంగు బహదర్ గారు ఒసగిన ఉపన్యాసప్రతియు, సంయుక్త రాష్ట్రవిద్యాశాఖ వారి తీర్మాన ప్రతియు పంపబడినవి. వీటి నన్నిటిని మేము ఆలోచించి మా అభిప్రాయమును పంపుచున్నాము.

ఒకటి రెండు విషయములు మాత్రము అభిప్రాయార్థము సూచింపబడలేదు. కావున వాటిపై మేము వేఱుగా ప్రభుత్వము వారికి మా అభిప్రాయము తెలుపవీలులేకపోయినది. ఆ యంశములు దేశమందు ఆలోచింపబడుట ముఖ్యమని మా యభిప్రాయము. ఒకటి ఖాన్గీ పాఠశాలల నిషేధమునకు సంబంధించినది, మఱియొకటి స్త్రీవిద్యకు సంబంధించినది. ఆ యువ్యయ నివేదికయందు సర్ అక్బర్ హైదరిగారు చెప్పినమాటను స్మృతికి దెచ్చుకొన్నచో విద్యపై యేండ్లకొలది కాలముగా చేయబడుచున్న ఖర్చు యొక్క మొత్తమునకు తగినంత విద్యావ్యాప్తి లేకుండుటయే ప్రస్తుతవిధానమును మార్చుటకు ప్రభుత్వమువారిని ప్రేరేపించియుండ వచ్చునని తోచును. ఇది యేనిజమైనచో ఖాన్గీ పాఠశాలలవిషయము వెంటనే విచారించదగినది. ఆర్థికముగా విద్యావిధాన సంస్కరణతో దీనికి గొప్పసంబంధము కలదు. స్త్రీవిద్యలేనిది విద్యావ్యాప్తి పరిపూర్ణమని చెప్పవీలులేదు. మన రాష్ట్రమందు యిపుడు స్త్రీలకు విద్యలేదే. స్త్రీలుగాని పురుషులుగాని తక్కువయని తలచి ప్రభుత్వమువారు యీవిషయమున ఉపేక్షవహించినారా? చదువుటకు సిద్ధముగానుండు స్త్రీలు యెంతమందియైనను వారికి సౌకర్యము లొసగబడవలసినదే. అది యెట్లు వెంటనే యెక్కడెక్కడ వారివిద్యావిధానము పురుషులవిద్యావిధానము వలెనేయుండవలెనా లేక భేదముండవలెనా—ఇత్యాదివిషయములన్నియు ఆలోచించదగినవి. ఈ సమయమును వదలినచో ఆవిషయములనాలోచించుటకు మఱియొక అవకాశము యెప్పుడువచ్చునో! కాబట్టి ఆలోచించవలసిన విషయములలో యీ చెప్పిన రెండు విషయములుగూడ చేర్చినయెడల బాగుండెడిది.

—

కల్తీ నెయ్యి

—

హైద్రాబాదు పట్టణములో కల్తీ నెయ్యి అమ్ముట నాలుగైదు సంవత్సరములనుండి ప్రారంభమై దినదినాభివృద్ధినొంది ప్రస్తుతము కల్తీలేని అసలు నెయ్యి వున్నదాయనునంతవరకు వచ్చినది. మొదటమొదట క్రొవ్వుకలిసిన నెయ్యి, అని ఒంటెలనెయ్యి అని, పిండికలిసిన నెయ్యి యనియు నమ్ముకొనుచుండెడువారు ప్రస్తుతము క్రొత్తగా తయారుచేయుపద్ధతి కనిపెట్టబడినది. క్రొత్త వేషములతో విక్రయించుచున్నారు. కల్తీ నెయ్యి యీ విధముగా తయారు చేయుచున్నట్లు తెలియుచున్నది.

ప్రత్తిగింజలు, వేరుశనగ, కొబ్బరి, పాలచెక్క, (పాలకొడిశ) వీనితో [illegible] కలిపి, మరాడు పాళ్లు యీనూనెయు, [illegible] నెయ్యి కలిపి, డబ్బాలకు పట్టి, పల్లెటూరికూలివానితలపై బెట్టి యింటింటికితిరిగి [illegible] ౧కి ౦-౧౪-౦ లు రు ౧-౦-౦ చొప్పున అమ్ముచున్నారు. పట్టణవాసస్థులు ఆపల్లెటూరి వారిసిజూచి, భ్రమించి, పల్లెటూరి నెయ్యియనియు, పల్లెటూళ్లయందు చాలచౌకగాయుండవచ్చుననియు, తలంచికొనుచున్నారు అనూనెకంటె నెయ్యితూకము తక్కువగలదగుటచే డబ్బాలో పైకితేలియుండును. పరీక్షకులు డబ్బాలో వ్రేలుముంచి, వాసనజూచి బాగున్నదనుకొని సంతసించెదరు. కాని నాలుగైదురోజులకు నేతివాసనపోయి నూనెవాసన బయల్పడును. మరియొకపద్ధతిపై తయారుచేయు నెయ్యి యేవాసనయుబయల్పడక రుచిలేక చప్పదనముగా నల్లియుండును. ఇట్టికల్తీని నిషేధించుటకు గాను పురపాలక సంఘమువారు ఒకఉపసంఘము నేర్పరచి యుండుట చాలముఖ్యమైనది, సంతోషింపదగినది.

—

భగవంతుని వయస్సుపై

అడిగిన గ్రాజుయేటుకు జవాబు

జె. ఆదినారాయణగుప్త - వకీలు

[1] సర్వేశ్వరుడగు భగవానుడు సర్వాంతర్యామి.
[2] అతని బడయుటకు మార్గములనేకములు.
[3] ....ఈశ్వరుని గురించిన సంశయనివారణ.
[4] ....— { గ్రాజుయేటు ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరము }

మార్గశిరబహుళం తేదీగల గోలకొండపత్రికలో మతము గురించిన ఒక వ్యాసము ప్రకటింపబడెను. అద్దాని సంబంధములో ఈశ్వరునిగురించిన ఒకసంశయము ప్రశ్నరూపముగ ఆ వారం తేదీగల గోలకొండపత్రికలో శ్రీయుతులగు శంకరరావు బి. ఏ. గారు ఈక్రిందివిధముగ ప్రశ్నించిరి:—

(౧) ప్రశ్న:—ఈశ్వరుని బడయుటెట్లు?
(౨)— :—అతని ఆకారమేది?
(౩)— :—ఎక్కడ వెదకవలెను?
(౪)— :—ఎప్పుడు జనియించెను?
(౫)— :—వయస్సెంత?
(౬)— :—[illegible] మువారికి పలుమతముల పేర వచ్చెను ఎందుకు కలిగెను?

పై ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరమునకుముందు రెండు మాటలు [illegible] గోలకొండపత్రికా పాఠకులకు తెలుపుచున్నాను.

౧. కొన్ని ప్రశ్నలకు [illegible] సంశయ నివారణార్థము [illegible] వివరించుచున్నాను.

౨. మిస్టర్ శంకరరావుగారు [illegible] యునను చేయుటకై మిత్రునిగా సంబోధించుటకై ప్రశ్నించు మనవారి ప్రశ్నలకేనా సగము సాధనుడగు, మరియు లౌకిక విషయ సర్వేశ్వరునిగురించి చింతనచేయుటకై [illegible] అవకాశమిచ్చెను. నాకు మాత్రమే కాదు. మా పాఠకులకును అవకాశమిచ్చినదని నా నమ్మకము.

పవిత్రవిషయములగురించి చింతనభాగ్యము కలనట్టి యవారిని చేయుటకు మిత్రులకు [illegible] కలుగుచున్నది. కావున ఇపుడు శ్రీ శంకరరావు బి. ఏ. గారికి నా సమాధానపూర్వకకృతజ్ఞతను తెలుపుచున్నాను. ప్రత్యుత్తరములే దిగువ కానవగును.

౧. ప్రశ్న: ఈశ్వరుని బడయుటెట్లు?

ఉ. ఈశ్వరుని బడయుటకు మార్గము లనేకములు హిందుధర్మ గ్రంథకారులను శ్రీకృష్ణభగవద్గీతయందు [illegible]. వానిలో కొన్ని ముఖ్యమార్గములు నేనిచట పొందుపరచుచున్నాను. వీనిలో నేదైనను కాని స్వీకరింపవచ్చును:—

ఈశ్వరుని బడయుటలు అనగా ఆత్మసాక్షాత్కారము పొందుట,

ఆత్మసాక్షాత్కారమొందుటయే ఈశ్వరుని బడయుట [illegible].

౧. మార్గము. సాంఖ్యయోగము. రెండవ అధ్యాయము. గీత.

మనుష్యుడు ఇంద్రియనిగ్రహముకలవాడై మనస్సునందు పలయెడల నిష్కామబుద్ధి గలిగి [illegible] ఆత్మజ్ఞానమును పొంది ఆత్మానందమునుపొందుటయే ఈశ్వరుని బడయుట. ఈయాత్మనాత్మనుపొందుటయే మోక్షము. [illegible] ఆత్మసాక్షాత్కారము [illegible]—

శ్లో॥ ప్రజహాతి యదా కామాన్ సర్వాన్ పార్థ మనోగతాన్,
ఆత్మన్యేవాత్మనా తుష్టః స్థితప్రజ్ఞస్తదోచ్యతే.
౫౫, గీత.

ఏషా బ్రాహ్మీ స్థితిః పార్థ నైనాం ప్రాప్య విముహ్యతి,
స్థిత్వాస్యామంతకాలేఽపి బ్రహ్మనిర్వాణమృచ్ఛతి.

(౨) మార్గము:—కర్మయోగము—మూడవ అధ్యాయము—మనుష్యుడు ఫలరహితుడై (నిష్కాముడై) యజ్ఞము చేయుట. నాయజ్ఞమువలన మానవుడు లోకకల్యాణమునకై సకలభూతసేవ చేయుట. సృష్టిసేవయే దేవసేవ. ఇదియే నాతనికి మోక్షము (బరమశాంతి) కలుగజేయును.

ఇందులకు భగవద్గీత మూడవ అధ్యాయము. (౯) నుండి (౧౬) శ్లో. వరకు చూడవలెను.

(౩) మార్గము:—జ్ఞానవిజ్ఞానయోగము.—

జ్ఞానమువలనవిజ్ఞానమునందు యోగీశ్వరుని పరమపదము చేరును. శ్రద్ధావంతుడు—ఈశ్వరపరాయణుడు మరియు జితేంద్రియుడు జ్ఞానమునుబడయుచున్నాడు. మరియు నద్దానిని బడసి తత్క్షణమే పరమశాంతి నందుచున్నాడు. సంశయాత్ముడు నశించుచున్నాడు. వానికెచటను సుఖములేదు.

ఏమనుష్యుడు సుఖదుఃఖములను సమముగా భావించి కర్మఫలమును త్యజించి అజ్ఞానముచే కలిగినసంశయమును ఆత్మజ్ఞానఖడ్గముచే ఖండించుచున్నాడో మరియు ఎవరు ఈశ్వరస్వరూపమును సర్వభూతములయందు సమదృష్టితో చూచుచున్నాడో వాడు బ్రహ్మనిర్వాణము పొందును [illegible] నిక్కముగనెరుగుచున్నాడు. ఇదియే సంపూర్ణశాంతి మోక్షము.

ఇందుకు భగవద్గీత నాల్గవ అధ్యాయము శ్లోకము ౩౯, ౪౦.

(౪) మార్గము:—ధ్యానయోగము:

ఈశ్వరునియందు ఏకాగ్రమనస్సు నుంచి శ్రద్ధాపూర్వకముగా ధ్యానించు [illegible] సర్వభూతములను సర్వదా ఈశ్వరునియందు [illegible] ఆత్మానందమును అనుభవించుచుండును. [illegible] సర్వశ్రేష్ఠుడైన యోగి సాక్షాత్కరించును [illegible] బ్రహ్మనిర్వాణమును పొందుచున్నాడు. ఇందులకు గీత ఆరవ అధ్యాయము ౨౭వ శ్లోకము మొదలు చూడవలెను.

(౫) మార్గము: భక్తియోగము—

ఏమానవుడు యోగీశ్వరునియందు దృఢభక్తిగలిగి నాతనిధ్యానముతో ఆరాధిస్తున్నాడో యీశ్వరుని పొందును. భక్తిమార్గములు యీక్రిందనుదహరింపబడిన పద్యములే కానవచ్చును.

"తనివ్యాప్యము, సఖ్యముల్ శ్రవణమున్ దాస్యంబులున్, వందనార్చనముల్, ఆత్మలో సేవయున్, సంకీర్తనల్ చింతనంబనుతొమ్మిదిభక్తిమార్గముల సర్వాత్ముని హరిని నమ్మి సజ్జనుడై యుండుట భద్రమంచుదలతున్ సత్యంబు దైత్యోత్తమా."

ఇదిగాకమరియొక భక్తినలక్షణములు గీత; ౧౨ అధ్యాయము [illegible] శ్లోకమునుండి ౨౦ శ్లోకముల యందుదహరింపబడినవి. [illegible]

[illegible]

[illegible] సంకల్పించినయెడల వారిని [illegible] మనసునకు సమీపమై తీర్మానము [illegible] ఇంటిలో [illegible] కాంగ్రెసు [illegible] కాంగ్రెసు [illegible]

[illegible] ఆరంభించి [illegible] పరిశీలనలి [illegible] కాంగ్రెసుపత్రికల [illegible]

[illegible] ప్రకటించబడెను [illegible] యుగముపురాణము [illegible] సూచించవలెను. [illegible] దేవతను [illegible] దర్శించవలెను [illegible] ఇట్టి [illegible] అనుష్ఠానములచేత [illegible] చేయుటలేదు [illegible] సమాధినిష్ఠ [illegible] ధర్మమును [illegible] చేయుటకు [illegible] మనదయు [illegible] భక్తితో [illegible] జ్ఞాన [illegible] వైరాగ్య [illegible] ఇంద్రియనిగ్రహము [illegible] సద్భావము [illegible] జ్ఞానవిజ్ఞానయోగ సహాయము [illegible] సాంఖ్యము [illegible] వానినిపట్టి చేయవలెను.

౩. వ ప్రశ్న: అతనిని వెదకవలెను!

ఈ బ్రహ్మాండమంతయు అతని తేజఃకిరణములచే నిండియున్నది. అతడు సర్వవ్యాపకుడు. మరియు సర్వము అతని యందు నిమిడియున్నది.

"ఎక్కడ చూచినను వానియందు నీవు గలవు" [illegible] "నీవెవరు" [illegible] పరమాత్మ పరముగా నేయుండును. ఎప్పుడు యీశ్వరుడు నశించునో అప్పుడే నావృద్ధి సర్వత్రము చూచుచున్నాడు.

ఏమానవుడు భగవంతుని సర్వత్ర చూచుచున్నాడో వాడు యీశ్వరుని దృష్టినుండి యదృశ్యుడు గాడు. మరియు యీశ్వరుడాతని దృష్టినుండి యదృశ్యుడుగాడు. ఇదియే యీశ్వరునిబడయుమార్గము. ఇందుకు ధ్యానయోగమును ౬ వ, ౩౦, ౩౧ శ్లోకములు గీతయందు చూడవలెను. మరియు జ్ఞానవిజ్ఞానయోగము చూడవలెను. యీశ్వరుడు భక్తితంత్రేచే కట్టబడును ఇంకేదిచేతను కట్టబడడు. ఎవడీశ్వరునకు నిజముగా భక్తుడో వాడీశ్వరుని అత్యంతప్రియుడు. అదేవిధముగా వానికి సర్వదుండును. కావున నిజమగుభక్తుని హృదయమందిరమే అతని ప్రియమగునివాసస్థలము. యీశ్వరుడు దీనుల పాలివాడు. ఎవరతని ఏకభావముతో ఆరాధించెదరో వారిని రక్షించును.

ఇది గాకను భక్తప్రహ్లాదుని తనతండ్రితో పంబోధించిన పద్యములు జ్ఞాపకముచేసికొనవలెను.

నాజవాబు ఒకవ్యాసముగా మారినది. ఇదివరకే చాలవరకు విస్తరించినది. కావునిక మిగతప్రశ్నల ప్రత్యుత్తరము వ్యాసవిస్తరభీతిచే క్లుప్తముగా వివరించుచున్నాను. ౪. వ ప్రశ్న ప్రత్యుత్తరము.—

ధార్మికశ్రేష్ఠుల (ఫీరిక్స్) భగవానుడు, మహమ్మద్ పైగంబర్ మొదలగువారి) భిన్నపద్ధతులచే భిన్నమతములకు కారణములు ఏమని తెలుపవలెను. ధార్మికశ్రేష్ఠుల గౌరవింపవలెను. ఏలనే అంతతి [illegible] ఇంక [illegible] సంశయములున్న [illegible] జవాబు [illegible] నన్ను [illegible] మన్నాను.

మిత్రునకు ఒక హెచ్చరిక:—

మతము ఆత్మసంబంధితము. దీనిని గూర్చి [illegible] ప్రకటించియుంటిని. కాని ఇది [illegible] దీని [illegible] దీని [illegible] యున్నది.

హాస్యశబ్ద నిషేధఖండనము

తెల్కపల్లి రామచంద్రశాస్త్రి
[అధికరణవ్యాపార రాజాపురము]

గోలకొండపత్రికాసంపాదకులారా!

గడచిన సంవత్సరములో (నా విమర్శలో) భారతి కనుమాసముద్రాసులోనుండి శ్రీ [illegible] గ్రంథములో కవిత్రయమువారు [illegible] శిక్షింపు [illegible] శారదాసాహిత్యము [illegible] గ్రంథములలో [illegible] విమర్శను, రామచంద్రచరిత్రము [illegible] కొన్నిగ్రంథములు [illegible] ప్రకటించియున్నారు.

యీ గ్రంథముక్రొత్తపుటలలో (శ్రీ) సేతిశతో [illegible] యున్నది. విమర్శకులపేర్లుగనుక [illegible] ఏ. శివశాస్త్రి నేనంపాదించబడెను, యవి సంపాదకుని చేయుమాత్రము [illegible] యున్నది. యీ శివశాస్త్రిగారు [illegible] ఎవరో, ఎందువలన గ్రంథముప్రకటించియున్నారో తెలియదు. విమర్శకులైనను శాస్త్రియవిషయముల నిష్పక్షపాతముగా విమర్శింపవలెనవి [illegible] వ్రాయు [illegible] వ్యాసములను ప్రకటింపవలెను. [illegible] దోషముకనిపించిన విమర్శకు [illegible] [illegible] యని ప్రకటించబడెను [illegible] పండితులు [illegible] సంశయము [illegible] మన్నారు.

[illegible] వ్యాకరణగ్రంథములను [illegible] యున్నదని [illegible] పండితులు [illegible] ఉన్నారు. [illegible]

"కేయూరా భూషయంతి పురుషం"

[illegible]

ఈ [illegible] భాషలోని [illegible] శబ్దము [illegible] కొన్ని [illegible] ప్రయోగింపరాదని [illegible] చూపుచున్నాను. [illegible] [illegible] యగునా? [illegible] వ్యాకరణము [illegible] దోషము [illegible] మరియు [illegible] ఉదాహరణలు [illegible] వున్నవో, గమనింపుడు.

హాయిశబ్దమునకు హాయిగా [illegible] ప్రసిద్ధమైనది భాషయందుకలదని [illegible] పద్యమునకు అంతరార్థము [illegible] కొన్ని ప్రకరణముల లో, లీలాతామరసాహతి, అను శ్లోకమునందు శబ్దమునకు [illegible] హాస్యార్థము యొక్క [illegible] అనియున్నది. తద్వ్యాఖ్యానములో

"అతిక్రమించి తాననర్థ
ప్రయుక్తేవాయుదానాన
హ్యా హా నవాయుపతితే
హాయి హుర్బుగున్వాజా పుతే;"

యనియున్నది. యీ శ్లోకమునకు [illegible] నాయు [illegible] నాయుక్తే [illegible] వాడుక [illegible] హాస్య [illegible] ప్రయోగమును [illegible] కేవలమాయుశబ్దప్రయోగము గాని జాగ్రత్త [illegible] ప్రయోగము గాని దోషమగునని [illegible] కాదు. యిట్లుండగా హాస్య శాస్త్రము లేదనుట యుండదు. మరియు [illegible] ప్రకారమే

శ్లో॥ లీలా తామరసాహతో
న్యవనితాసృంకద్దుప్రాప్య
కశ్చిత్కేఽపి సరయాప్తనేత్రః
ఇదవ్యామ్యా [illegible]

ముక్తాకట్మలితానసేనదధతీ
వా యుంస్థితా కథిం
(భా)స్వ్యాదూ ర్త్వతయాధవానలమ్మృతే
తేవానిలం చుంబితిః.

అనుశ్లోకములోని వాయుశబ్దము దోషాకరమనుటకు కారణము వేమి గానున్నది. అదియేమనిన నీశ్లోకములో ,,ముక్తాకట్మలితానసేన వాయుందధతీ. అనియున్నది. ఇందువలన ముగ్ధయుయిన వాయికయూనిముడచుకొని వాయువు నిచుచున్నదనియర్థమగుచున్నది. ఇట్టిముఖవికార మహానవాయు విసర్జనసమయమున సేయగును గాన నిచటి ముక్తాకట్మలితానసేన వాయుందధతీ, అను వాక్యమును వివినవోడనే (శ్రోతకుజుగుప్స) ప్రతీతి కలుగుటచేనే కవియిను సిడుగుచున్నాడు కనుక నిచటి వాయుశబ్దము దుష్టమని (వ్రాసియున్నా) డేగాని వాయుశబ్దము దుష్టమని కానిదీసని (పయోగింపకూడదని) గాని మమ్మటాచార్యుల (వ్రాయలేదు. మమ్మటాచార్యులను వాయుశబ్దము దుష్టము. ప్రయోగార్హము అభి(పాయముండినచో

,,వాయుశబ్దస్యాపానవాయౌ (పసిద్ధత్వా(చ్ఛ్రోతృజుగుప్సాజాయతే,,

అని వానియుండవలసియుండెను. అట్లువ్రాయక అత్ర ముక్తాకట్మలితానసత్వప్రియుక్తం వాయుదానస్యాపానవాయు ప్రతీతేశ్శోతృజుగుప్సాజాయతే.,

అని (వ్రాసియున్నాడు అందుచే వాయుశబ్ద సామాన్యము దోషాకరమనుటకు వీలులేదు పోని ఒకవేళ వీరిమతాను సారము కేవల వాయుశబ్దము దుష్టమందురే యందము. అప్పుడును సితారామాలాశ్లోకములోని వాయుశబ్దము దుష్టమనుటకవకాశము గాన్పించదు. ఏలయనగా, వినువాడునిను ఖడుపుగనిదా, ఇచట మూషికతాటితము ఈశ్లోకమున ,నారాయణా ఆమాటకాలవ్యంతజనిం, అను (పకరణ పస్తువిశేషమును వినతోడనే సెమలీకలపివన్య వలనగలిగిన గాలిను అగముమ్మ(గహించిదినువాడు విమ్ముడు కానేకాడు. ఈవిషయముయు న పాశ్చాత్యదన్నుల పత్రమెలాస టిప్పణిలోను పహాయము లయినప్పుడు దుష్టములుగాక బరిగణింపఁబడిన శబ్దములు సైతము దోషాకరములు గావని పసుపైకముగా వివర్ణయుఁజిపియున్నాడు. అందువలననే లింగ, భగ, అరిష్టి నున్నసుశబ్దములు సర్వసాధారణము దుష్టములయినను వివేకాన్వితులు సహాయములో, గూడిన శివలింగ, భగిని, (బహ్మాణ్డమున్నను శ్రేయములు... లుగావనియు నవి యవశ్యపయోగార్హములనియును సిద్ధాంతీకరించియున్నాడు. కవిసార్వభౌముడగు మహాకవి కాళిదాసు సైతము ఈశబ్దమున పహాయముగఁగూడా బలనూమవాడి నున్నాడు. ఈ(కిందిప్రయోగములఁ దిలకింపుడు.

రఘువంశకవము సర్గ ౫. శ్లో. ౬ లో, ౬౯ (లో
,కచ్చిన్న వాయ్వాదిరుపప్లవోవః (శ్రమచ్ఛిదామాశ్రిమ పాదపానామ్))

,,స్వాభావికం పరగుణాత్స్వవిభ్రాలి వాయుశ్శోణిదన్నమి పుష్పదితేను ఖమాస్వరశ్య" రఘు సర్గ ౩ శ్లో. ౫౩ లో
,,పరస్పరేణక్షితరోషః ప్రహార్యో... వాయోర్వ్యక్షమః కాలమే వ,, రఘు సర్గ శ్లో. ౧౧లో
',వాయవస్సురభిపుష్పరేణుభి... జలవాస్సి షేవిరే,, యనివ్రాయబడియె.
కుమారసంభవము సర్గ ౬ శ్లో. ౩౫లో ,,నవాతివాయుస్తత్ప్రేస్సితాల వృన్తానిలాధికమ్ , అనియున్నది.
మేఘసందేశము సర్గ ౧ శ్లో. ౫౩లో

,,తందేవ్యాయా సరసనరళస్కంధసంఘట్టజన్మా,, అని వ్రాయబడియె. శ్రీమద్రామాయణము సుందరకాండము శ్లో. ౨౫ లో ,,...వాయూ రామకార్యార్థసిద్ధయే,, అనివాల్మీకికోగవానుఁచే (వాయఁబడియున్నది. కేవలవాయుశబ్దము దోషాకరమనకలసివచ్చినచో; పైనుదహరింపఁబడినమహాకవిప్రయోగములన్నియు దోషాకరములని చెప్పవలసివచ్చును. ఇంతప్రాశస్త్యములయిన పైప్రయోగములవిషయములయందే మహానీయులు నిక్కువిమర్శనజరపి యుండలేదు. (గాంగ పాప్రుప్రతీజ నకములయిన శబ్దాన్తరములతోఁగూడి యున్నప్పుడే యట్టి శబ్దములు దుష్టములనుగాని కేవలము... ములు గావని యూలంకారికులభిప్రాయము. అందుచేతనే క్రిదప్పుదహరింపబడిన తా... లోని వాయుశబ్దము దోషకరముగా దాయెను. వీరి (వాంతమమూలకమని యును వాక్యమునుడు...

ఈవిమర్శకులుగాని, వీరిబంధువులుగాని ప్రత్యుత్తరంగాని యూశాస్త్రకులు బాగాలు (వాసినచో మిక్కిలి సంతసించి ... సుశ్రూషించిన (వాయుసంసిద్ధునై యున్నాను.

అంటువ్యాధుల వారనివేదిక

హైదరాబాదునగరము, పరిసరములు

ప్లేగు.

యీ జనవరి ౧౭వ తేది శనివారముతో అంతమగు వారమునందు ౧౫ మందికి ప్లేగుతగిలి ౧౪ మంది చనిపోయిరి. పరిసరగ్రామములలో ౫ గురు చచ్చిరి. ఇతరపట్టణములలో ప్లేగుతగిలినయిద్దరు చికిత్సకై నేరుగా ఐసోలేషను ఆసుపత్రిలో చేర్పుకొనబడిరి.

ప్లేగుతగిలిచచ్చిన యెలుకలు ౧౪ యిండ్లనుండి తీయబడెను. (ప్రతిదిన దర్యాప్తులోను ఎలుకచనిపోయినయిండ్లను, చుట్టుప్రక్కలయిండ్లను మంచిఫలితము నిచ్చునట్లు పరిశుభ్రము చేయబడి పొగ వేయబడెను.

ఎలుకల, బోనులతో ఎలుకలజంపుట యింకను జరుగుచునే యున్నది. ఎలుకలు ౧౦ పొగవేయుబడి పూడ్చివేయబడుచున్నవి.

యీ వారమునందు ప్లేగు రాకుండునటుల వేయబడిన టీకాలు ౪.౬౪౯.

మెదడు వెన్నముకజ్వరము

యీ వారమునందొకడు మెదడువెన్నముకజ్వరముచే చనిపోయెను ... నొకడు... ఐసోలేషను ఆసుపత్రిలో చేర్చుకొనబడియుండెను.

...ముగా,

సోష్టకశ్మానము ను సూ.

...లరాగ్య అవలంబింపబడదో కొనుల చికిత్సకై ఐసోలేషను ...
...యభి(పాయమును కోరుచు మాకును ... అందినందుకు ... వృత్తియు వారికి కృతజ్ఞ... దానిచ్చేయవకాశమున ... ఉపాధ్యాయ ... విధానమున ... ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయ... లరుఅగు మోరిస్ గారు యిచి... అధ్యక్ష ... పంజాబు విశ్వ ... కేమ ... అక్బర్ హైదర్ ... ఉపకు...

... సంవత్సరమునకు సెంట్రలు బ్యాంకు (ఆఫ్ ఇండియా) యొక్క లాభము యీక్రింది విధముగనున్నది

,,గతసంవత్సరపు నిలవతో సహా నికర లాభము రూ ౭౯,౫౦,౫౧౭ లు మున్యకోలకు చెల్లించిన డివిడెండు రూ ౫౦౮ కి౭ లు. ... రూ ౫,౦౮, ౩౯౭ లు. గతసంవత్సరము నందలి లెక్క లలో సందేహాస్పదమైన యప్పులకు ప్రత్యేకించబడినది రూ ౧౧ ౩౫,౦౦౦లు, సూపర్ టాక్సు ప్రత్యేకించినది రూ ౫,౦౦౦౦ కట్టడములకు, భూభూములకు సంబంధించిన ,,ఎంకింగుఫండు''ను చేర్చబడినది రూ ౨ లక్షలు. నిలవ రూ ౫,౧౬,౩౭౮ లు.''

ఇంగ్లీషు స్కూలు శతవార్షికోత్సవము

హైదరాబాదు: ౧౫ యిస్ఫందారు ౧౩౪౫ సెంటుజార్జి గ్రామరుస్కూలుపాఠశాల వార్షికోత్సవము ౧౫యిస్ఫందార్ ౧౩౪౫ లు రోజున బహువైభవముతో జరిగెను. గొప్పగొప్పవారు సభ నలంకరించియుండిరి. హిజ్ ఎక్సెలెన్సి మహారాజా సర్ కిషన్ ప్రసాదు బహద్దరుగారు వెనుకటి విద్యార్థుల విద్యానైపుణ్యమును కొనియాడుచు, గ్రామర్ స్కూలు హైదరాబాదు రాజ్యమునకు మిక్కిలి పేరు తెచ్చినదిగాను మరియు ... గల పాఠశాలలకనిశ్చయింపదగినదిగాను ... పొందిన అభివృద్ధి సాధించినదని ,,ఆంగ్లభాషయొక్క ... ఈపాఠశాలయుందే సంపాదించిరి. ఈశక్తి ముందు ... యిప్పటికీ ... యికను ... కలదని ... తరువాత శ్రీ ముశీర్ నవ్వాబు జల్ ఖదర్ జంగుబహదూరు కోత్వాలీ కొత్వాలుగారు మహారాజా గారి ... మనుతిముల ... అంగ్లవిద్యాభివృద్ధి ఈ పాఠశాలయందే నిర్మించిరని ... ఉపన్యాసము జరిగించిరి. యింకొందరు ఈపాఠశాల హైదరాబాదులో ఆంగ్లవిద్యాభివృద్ధికి గొప్ప సహాయము గాయున్నదని ఆమోదించుచు తమ అభిప్రాయమును వెల్లడించుచు ఉపన్యాసము ముగించిరి. సభముగిసెను.

ఉద్యోగ విషయములు

శ్రీయుత నవ్వాబ్ సర్ అమీన్ జంగుబహద్దరు గారు మహామహిమవతఘనహించిన నిజాంప్రభువుగారి ఖుదావస్తపేషీసదరుల్ మాం సదర ఫైనాన్సు మంత్రిగా నియమింపబడగలరని తెలియుచున్నది.

హైదరాబాదు ౧౬యిస్ఫందారునాడు శ్రీయుత మోల్వీ అహమదు సా॥ కర్నూలుగిరిదాయజ్ నాజంగారు ఉపకారవేతన సైపదవిచారించుకొనిరని కర్నూలుగిరిలోని గొప్పవారివని పలువారికి గొప్పవిందుజరిగెనని తెలియుచున్నది.

౧౬యిస్ఫందారు సాయంత్రము ఫుట్ బాల్ ఫైనల్ టూర్నమెంటు సిటీ కాలేజ్ మరియు ... మధ్య జరిగియుండెను. సిటీకాలేజ్ వారు ఒక్క గోలుతో గెలుపొందిరి. వారికి మిస్టరు హ్యాబ్బర్టు గార్ కప్పులు. సిటీపోలీసు ... బహుమానములను పంచియిచ్చిరి.

కడపటి వార్త

... ఏడు
కల్మిన్ ... ఎడిపిలలవాడు బడి
చెట్టి ... గత్త ... ౧౦-౦-౦ చో ... ధ్యాయుడు అత
వాసస్థులు అపట్లెటు ... హావారము పో
పల్లెటూరి ... కేసవ ... చి. ఇంత

శ్రీలక్ష్మీ పండ్లపొడి

... ఏజంట్లు, తూప్రుబజారు, ...బాదు.

గోలకొండపత్రికా కార్యాలయమున వెలకుదొరుకు గ్రంథములు

హిందువుల పండుగలు	1-8-0
ఉచ్ఛల విషాదనాటకము	0-12-0
కృష్ణార్జున సంవాదము	0-6-0
సంఘోద్ధరణ	0-6-0
కర్నూలురాజ వంశావళి	0-2-0
కృష్ణాలహరి	0-1-0
సుధాలహరి	0-2-0
జీడికంటిరామ శతకము	0-1-0
బమ్మెరపోతనామాత్యవిజయము (హరికథ)	0-1-6
రఘునాథ	0-1-0
చారుమీనారు	0-1-0
పంచముల చరిత్ర	0-3-0
హాలీకల్దారు జంత్రి	0-2-0
కాళ్లు కుబూలియ్యతులు 100 కి	2-0-0
ప్రాంసరీనోట్లు ,,	2-0-0

వలయువారు:—
గోలకొండపత్రికాలయము తూప్రుబజారు
హైదరాబాదు (దక్కన్).

కేరలసబ్బు:—కలితిలేనిది, ఇందులో బాధకలిగించు వస్తువులు

యేవియు కలపబడలేదని మేము జిమ్మేదారులము

వెలింగడనుసబ్బు:—స్నానముచేయుటకు వుపయోగించు సబ్బులన్నిటిలో ఇది రాజావంటిది.

అర్లకౌంట్, విలింగుడన్ గారు ఇదేసబ్బు వుపయోగింతురు.

చందనపుసబ్బు:—ఈసబ్బు చల్లదనమును ఇచ్చును. ఎండకాలములో వుపయోగించుటకు చాలా బాగుండును.

వేపసబ్బు:—ఈసబ్బు వేపనూనెతో చేయుబడినది. దీనిని వుపయోగించిన శరీరం సుపుపడి సుగంధముగా వుండును.

కోల్డుక్రీము, చెంచేలి, గులాబి, లెవెండరు వగైరా — ఇదివిస్తారము సుగంధమైనసబ్బులో ప్రతివారును ఉపయోగింప తగినది.

షేవింగుస్టిక్కు:—క్షవరమునకు చాల వుపయోగము. ఇది సుగంధమైనది.

కోలుతారు, కార్ కాలిక్, వాషింగువేల్ — ఈసబ్బు అన్నివిధములైన చర్మరోగనివారణి. బట్టలు శుభ్రముగా వుతకబడును.

నకిలిసబ్బులజూచి మోసపోకుడు, జాగ్రత

కేరలసబ్బు, కాల్కటు ఇనిస్టిట్యూటు

ఎరల్ కౌంటు ఆఫ్ విలింగుడన్ గవర్నర్. మదరాసు, తిరువాన్కూరు, కొచ్చిన్ మహారాజాగార్లు వుపయోగింతురు.

స్టాకుంచుకొనువారు:—
సూర్యాజీవాల్కారావు అండ్ సన్స్, 842. హానుమన్ టేక్ డి-హైద్రాబాదు.

వర్తకులకు లాభము

గోలకొండ పత్రికయందు ప్రకటన వేయించి మీవ్యవహారమునందు లాభము పొందుడు. ఈపత్రిక నిజాంరాష్ట్రమునందంతటను బ్రిటిషిండియాయందును విరివిగా ప్రచారముచేయుచున్నది. ప్రకటన రేట్లు వివరములకు:— “మేనేజరు గోలకొండపత్రిక” హైద్రాబాదు, అని వ్రాయుడు.

బి. జి. చిమాలిగ్,
గౌలిగూడ, హైద్రాబాదు (దక్కన్)

వచ్చినవి! క్రొత్తప్లేటు రికార్డులు.

2

బ్రహ్మశ్రీ చొప్పల్లిసూర్యనారాయణభాగవతులు,
విజయనగరం.

Choppalli Suryanarayana,
Vizianagaram.

జానకీశపథము—హరికథ

౧౨ భాగములు

FT. 3699 మొదలు FT, 3704

యీప్లేటులను ప్రకటించిన తొలినెలలోనే పెక్కండ్రు అర్డరు పంపినవారైనందున తొందరగా పొందుదురుగాక!

భగవాన్‌లాల్ నారాయణ్ జీ అత్తరు వ్యాపారము
పత్థర్‌ఘట్టి హైద్రాబాదు

మావద్ద అన్నివిధములైన స్వదేశీ అత్తరు తైలములు అగరుబత్తీలు కుంకుమపువ్వు చాయసబ్బులు జర్దా మొదలగునవి అమ్మబడును

శ్రీకృష్ణాభవన్ రెస్టారెంట్

స్వచ్ఛమగు ఫలాహారములు, మంచిభోజనము (ప్రయాణికులకు విశ్రాంతి సౌకర్యములు అన్నియు చౌకధరలలో లభించగలవు స్పెషల్ సామానులు కూడ ఇచట అమ్మబడును

కే. యన్. కృష్ణయ్య ప్రొప్రయిటర్
అజీజ్ బిల్డింగ్, “స్టేషన్ జార్డన్
(గామర్ స్కూల్” ఎదుట,
కింగ్ కోఠీదీన్ కోసనులు (దక్కన్)

...వు. వివరములకు

డంగ్రేగారి బాలామృతము

ఉపయోగించుట వలన

బలహీనము పోగొట్టును.

బిడ్డలకు బలమునిచ్చి

సౌఖ్యము గలిగించును.

ఒకబుడ్డి వెల ౧ రూపాయి.
పోస్టుఖర్చులు ౯ అణాలు.
ఎల్లచోటులందును దొరుకును

K. T. DONGRE & Co,
GIRGAUM, BOMBAY

దిహిందూస్థాన్ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్, ఢిల్లి

బ్రాంచి ఆఫీసు—సికిందరాబాదు

(స్థాపితము 1920)

కొలదిసంవత్సరములోనే కంపెనీ అద్భుతముగ అభివృద్ధిగాంచినది.
మిక్కిలి సౌకర్యమైన, లాభకరమైన, నవీనపద్ధతులు గలవు.
మా పాలిసీకొరకు త్వరపడుడు.
నైజాం రాష్ట్రమంతటను జీతముపైనిగాని, కమీషనుపైనిగాని, పనిచేయుటకు పలుకుబడిగల యేజంట్లు కావలెను.
దరఖాస్తులు యీక్రింది చిరునామాకు పంపుడు:—

చావలి శేషయ్యపంతులు
బ్రాంచి మేనేజరు
బ్రాంచి ఆఫీసు, మార్కెటుస్ట్రీటు, సికిందరాబాదు.

REG. No. N. 45 Reg. No. M 2185

STAMP

22

Printed and published by G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press, Hyderabad Editor K. Balakrishna Reddy